

NOVO V KOPRU!

NOVOMAT d.o.o.
AVTO STEKLO CENTER

Ko steklo počī, do Novomata skoči!

OBRтна CONA SERMIN
SERMIN 72A, KOPER
T: 00386 5 62 62 888

LONDON - Na 2. strani
Novi župan bo musliman Khan
Labourist po rodu iz Pakistana vodi

DOLINA - Na 5. strani
Na Majenci nagradili vina
Danes slovesno postavljanje maja

GORICA - Na 12. strani
Nizka obdavčitev za večjo privlačnost
V goriški občini so davki med najnižjimi v Italiji

SLOVENISTI
»Mačke ne pridejo v nebesa«

40-LETNICA POTRESA - Predsednik Sergio Mattarella obiskal Furlanijo

»Mandi Friûl, ariviodisi«

VIDEM - »Vi ste zgled vztrajnosti, požrtvovalnosti in učinkovitosti.« Predsednik republike Sergio Mattarella se je včeraj v Furlaniji poklonil žrtvam potresa izpred štiridesetih let ter se v imenu države zahvalil vsem reševalcem, predvsem vojakom in gasilcem. V Guminu, prvi etapi njegovega obiska, je predsednik pozdravil v furlanščini Mandi Friûl, mandī furlans (zdravo Furlanija, zdravo Furlani), poslovil pa se je s furlanskim ariviodisi (nasvidenje). Mattarella je nato v spremstvu predsednice Dežele Debore Serracchiani obiskal Pušjo ves, svoj obisk pa sklenil v Vidmu na spominskem zasedanju deželnega parlamenta. S predsednikom je na območja, ki ga je prizadel rušilni potres, prišel tudi tedanji izredni vladni komisar Giuseppe Zamberletti, ki so ga domačini zelo prisrčno sprejeli.

V Guminu se je Mattarella na pokopališču poklonil tamkajšnjim žrtvam potresa (v mestecu in v sosednjih vaseh je izgubilo življenje 400 ljudi), nato si je ogledal stolno cerkev, kjer ga je pričakal videmski nadškof Bruno Mazzocato. V Pušji vesi, ki jo je potresni sunek dejansko zravnil z zemljo, si je državni poglavar ogledal tamkajšnji muzej potresa in se srečal z župani in lokalnimi upravitelji, ki so bili neposredno soudeleženi pri obnovi. Tu se je srečal tudi z nekdanjimi gasilci, ki so med prvimi prišli na kraj tragedije in pomagali pri reševanju ljudi.

Slovenska televizija RAI bo drevi ob 21. uri v okviru čezmejne televizije prenašala koncert iz guminske stolne cerkve. Nastopil bo Akademski orkester iz Berlina, ki ga vodi Peter Aderhold.

Potresa in težavne obnove se spominja Drago Štoka, ki je bil takrat deželni poslanec Slovenske skupnosti. Štoka pravi, da se je deželni svet več let v glavnem ukvarjal s popotresno obnovo, vse ostalo, vključno s problematiko slovenske manjšine, pa je ostalo v ozadju.

Na 3. strani

ŠKEDENJ - Obisk v železarni Z ogromno valjarno do novih delovnih mest

VATIKAN - Včeraj Papežev poziv: Graditi mostove, podreti zidove

VATIKAN - Evropa bi morala biti odprta in večkulturna družba, ki sprejema begunce in mladim pomaga osnovati družino, tako da jim ponudi primerne službe, je včeraj ob prejemu nagrade Karel Veliki v Vatikanu poudaril papež Frančišek. »Sanjam o Evropi, kjer biti migrant ni zločin ampak poziv k prevzemanju obveznosti v imenu človekovega dostojanstva,« je dejal. Ob prejemu nagrade je papež še poudaril, da mora Evropa slediti »moralni obveznosti« oblikovanja novega in pravičnejšega gospodarskega sistema.

Na 2. strani

Juncker pogreša skrb za skupno dobro

Na 2. strani

Trst: 6,7 milijona evropskih sredstev

Na 4. strani

Trst: vse pripravljeno za Baviselo

Na 8. strani

Goriški naravoslovni muzej vse bogatejši

Na 14. strani

Jernej Terpin pred zahtevno odločitvijo

Na 18. strani

DOBAVA IN MONTAŽA

GIOMA Leseni podi
Blindirana vhodna vrata
Notranja vrata
Okna in okvirji

podī vrata pvc okna in okvirji

GIOMA S.r.l., Ulica Remis 50 - 33050 S. Vito al Torre (UD)
Tel./Faks 0432 997154
info@giomapavimenti.it - www.giomapavimenti.it

KAMEN RAŽEM
KRAŠKI KAMNOSEKI

11% POPUST
NA VSE IZDELKE:
SPOMENIKE, POLICE,
STOPNICE, KORITA...

Lokev 214 - 6219 LOKEV
Tel. +386 31 317 646
www.kamenrazem.si

DREVESNICA in VRTNARIJA
Helianthus

notranje rastline
zunanje rastline
vrtnarstvo

ODPRTO TUDI OB NEDELJAH OD 9.00 DO 13.00

urnik: 8.30 - 18.30

Trst - Prosek 1000 (Bivši Il Giardinieri)
Info: tel. 040 25 28 148 - helianthus2013@libero.it

partner
BUSA

VATIKAN - Ob prejemu nagrade Karel Veliki za posebne zasluge pri združevanju Evrope

Papež: Sanjam o Evropi, kjer biti migrant ni zločin

VATIKAN - Evropa bi morala biti odprta in večkulturna družba, ki sprejema begunce in mladim pomaga osnovati družino, tako da jim ponudi primerne službe, je včeraj ob prejemu nagrade Karel Veliki v Vatikanu poudaril papež Francišek. »Sanjam o Evropi, kjer biti migrant ni zločin ampak poziv k prevzemanju obveznosti v imenu človekovega dostojanstva,« je dejal.

Ob prejemu nagrade za posebne zasluge pri združevanju Evrope na slavnostni podelitvi v apostolski palači v Vatikanu je papež, ki prihaja iz Argentine, še poudaril, da mora Evropa »spoštovati tujce, priseljence in ljudi iz drugih kultur kot vredne, da jim prisluhnemo«. Poleg tega mora slediti »moralni obveznosti« oblikovanja novega gospodarskega sistema »z dostojanstvenimi in dobro plačanimi službami, še posebej za mlade«.

Spomnil je še na ustanovne očete EU, kot sta Robert Schuman in Alcide De Gasperi ter dejal, da nas danes bolj kot kdajkoli prej njihova vizija vzpodbuja h »gradnji mostov in podiranju zidov«.

V nasprotju z običajno prakso prestižne nagrade tokrat niso podelili v nemškem Aachnu, ampak so jo papežu prinesli v Vatikan. Na podelitev so prišli tudi predsedniki vseh evropskih institucij - Evropske komisije Jean-Claude Juncker, Evropskega sveta Donald Tusk in Evropskega parlamenta Martin Schulz. Vsi trije dobitniki nagrade in vsi trije katoličani. Udeležila se je tudi nemška kanclerka Angela Merkel.

Schulz, lanski dobitnik nagrade Karel Veliki, je v svojem govoru označil papeža Franciška za cerkvenega voditelja, ki človeštvu posreduje pomembne vrednote. Kot je dodal, se papež zavzema za mir, solidarnost in medsebojno spoštovanje, kar je resnično potrebno poglobiti in kar nas družijo, ne razdvaja. Predsednik Evropskega parlamenta je še dejal, da Evropa preživlja viharne čase, za enega največjih izzivov pa je označil begunsko krizo. Po njegovem je čas, da se bori-

Papežu Francišku sta prestižno nagrado Karla Velikega izročila župan nemškega mesta Aachen Marcel Philipp (levo) in predsednik odbora za Karlovo nagrado Jürgen Linden

ANSA

mo za Evropo. »Papež Francišek nam vzbuja upanje, da nam to lahko uspe,« je v svojem nagovoru še poudaril Schulz.

Juncker se je papežu zahvalil, ker opominja Evropo na vrednote, na katerih temelji. Tako Evropejce večkrat spomni, da lahko in morajo bolje izkoristiti svojo odgovornost in velik potencial za skrb za begunce, socialno pravičnost ter spravo med ljudmi in narodi.

Tusk pa je pohvalil papeževo novo vizijo za Cerkev. »Prepričan sem, da v današnjih negotovih časih velikih sprememb in dramatičnih izzivov tako verniki kot neverujoči potrebujejo Cerkev, ki nikogar ne izključuje, temveč sprejema vse,« je poudaril. Po njegovih besedah papež zagovarja Cerkev, ki »se odpušča razkošju, da bi pomagala revnim«, ki je »radikalna v svoji ljubezni« in ki sodbe prepušča Bogu.

Francišek je prvi papež, ki je prejel redno nagrado Karla Velikega. Papež Janez Pavel II. je leta 2004 v Vatikanu prejel izredno nagrado Karla Velikega. Francišek je sicer 58. dobitnik te nagrade.

RIM - Preveč je nacionalnih egoizmov

Juncker v EU pogreša skrb za skupno dobro

RIM - Predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker je v Rimu poudaril, da v Evropski uniji ni evropske vizije. Na razpravi o stanju Evropske unije je Juncker še dejal, da pogreša prizadevanja za skupno dobro v Evropi, ki jih pogosto spodkopavajo nacionalni interesi. Juncker je v razpravi, ki so se je udeležili tudi predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz, predsednik Evropskega sveta Donald Tusk in premier Matteo Renzi poudaril, da postaja prepad med javnim mnenjem in oblikovalci evropske politike v Evropi čedalje večji. »Žal nimamo evropskega javnega mnenja, ta so še vedno zaznamovana nacionalno,« je dejal. Po njegovem je to težava, saj nekateri v Evropskem svetu poslušajo le mnenje svojih držav, pa tudi v Evropskem parlamentu ni veliko bolje. »Če poslušas le mnenje svoje države, ne moreš razviti občutka, da moramo združiti svoja prizadevanja,« je še dejal Juncker.

Do voditeljev, ki zastopajo samo interese svojih držav, je bil kritičen tudi predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz. Kot je dejal, nekateri voditelji »prihajajo v Bruselj in v intervjujih poudarjajo, da morajo v Bruslju braniti interese svoje države.« Pogosto gre za države, ki dobijo veliko kohezijskih sredstev.

Tusk je po drugi strani ocenil, da nima smisla slediti idealu »evropske nacije«, temveč je treba oblikovati »politični zdrav razum«. »Ideja države EU in ene vizije je bila iluzija,« je poudaril predsednik Sveta EU in nekdanji poljski premier.

Sodišče »odstavilo« generalnega direktorja RTV

LJUBLJANA - Višje sodišče je ugodilo pritožbi Nataše Pirc Musar glede zahtevka za sklenitev pogodbe o zaposlitvi na položaju generalne direktorice RTV Slovenija in razveljavitev sklepa o imenovanju Marka Fillija na to mesto. Pirc Musarjeva je pravno-močno sodbo komentirala kot veliko moralno zmago. Meni namreč, da je z odstavitvijo Fillija veljavno imenovana na položaj in da nov postopek iskanja generalnega direktorja ni dopusten. RTV Slovenija je po proučitvi sodbe ugotovila, da je bil sklep o imenovanju Fillija za generalnega direktorja RTV Slovenija res razveljavljen, a sodišče tudi ni postavilo Pirc Musarjeve za generalno direktorico RTV Slovenija. Filli tako ostaja vršilec dolžnosti generalnega direktorja.

Napadalec v Turčiji streljal na novinarja Cana Dündarja

ISTANBUL - Oboroženi napadalec je včeraj pred sodiščem v Istanbulu streljal na turškega novinarja Cana Dündarja, ki mu sodijo zaradi razkritja državnih skrivnosti. Po navedbah očividcev je napadalec proti novinarju ustrelil najmanj trikrat. Dündar je odnesel celo kožo, je bil pa lažje ranjen nek drug novinar. Policija je sporočila, da je aretirala domnevnega strelca. Dündarjev kolega Erdem Gül, ki so mu prav tako sodili, je dejal, da je napadalec kričal "izdajalec", medtem ko je streljal. Dündarja in Güla, vodjo dopisništva v Ankarji, so po strelskem napadu sodniki še včeraj obsodili zaradi članka, v katerem sta očitala vladi, da je dobavila orožje sirskega skrajnim skupinam. Dündar je bil obsojen na 5 let in 10 mesecev zapor, Gül pa na 5 let zapor. Črn dan za svobodo tiska v Turčiji dopolnjuje vest, da je nekdanji časopis opozicije Zaman zaradi padca prida je po vsiljeni normalizaciji in prod Erdoganu včeraj prenehal izhajati.

V Italijo letos prispelo že več kot 30.000 migrantov

RIM - V italijanska pristanišča je letos prispelo že več kot 30.000 migrantov in beguncev, ki so jih rešili iz morja, kar je nekoliko več kot v enakem obdobju lani. Nazadnje je italijanska obalna straža v četrtlet koordinirala reševanje 1800 migrantov iz morja. Večina migrantov, ki prihajajo predvsem iz Podsaharske Afrike, se proti Italiji odpravljajo iz Libije.

BANČNIŠTVO V Italiji sodne težave za Deutsche Bank

RIM - Sodišče v mestu Trani je uvedlo sodno preiskavo proti nemškemu bančnemu koncernu Deutsche Bank. Sumijo, da je banka na nezakonit način leta 2011 prodala približno sedem milijard evrov vredne italijanske obveznice. Finančni stražniki so po nalogu tožilstva iz Tranija preiskali milanski sedež nemške banke in tam zaplenili dokumente ter tudi elektronsko pošto.

Tožilec Michele Ruggiero je kot pričrto doslej zaslišal le vodjo italijanske podružnice banke Flavia Valeria, ki pa ni na seznanu osumljenec. Na njem so se znašli le nemški funkcionarji banke. Tožilstvo v Traniju je prvo začelo preiskavo o domnevnih finančnih prekrških Deutsche Bank, zato ji na osnovi kazenskega zakonika pripada ves kazenski postopek.

VELIKA BRITANIJA - Na upravnih volitvah so se laburisti odrezali bolje od pričakovanih

V Londonu muslimanski župan

Na Škotskem slavili nacionalisti - Glede na lanske parlamentarne volitve konservativci nazadovali, Corbynovi laburisti pa pridobili konsenz

LONDON - Na četrtkovih lokalnih volitvah v Veliki Britaniji so laburisti utrpeli manjše izgube od pričakovanih in obdržali oblast v ključnih okrožjih. Na Škotskem je medtem slavila Škotska nacionalna stranka (SNP), London pa bo najverjetneje dobil prvega muslimanskega župana. Večina končnih izidov zaradi posebnega volilnega mehanizma z dvema preferencama sinoči še ni bila znana, po neuradnih podatkih pa naj bi laburistični kandidat pakistanskega rodu že bil gotov zmago v Londonu.

Britanski prestolnici se po karizmatičnem torijcu Borisu Johnsonu tako obeta prvi muslimanski župan. 8,5-milijonsko evropsko metropolo bo glede na zadnje javnomnenjske raziskave vodil 45-letni sin pakistanskih priseljencev, laburist Sadiq Khan, ki ima udobno prednost pred 41-letnim Zac Goldsmith iz vrst vladajočih konservativcev. Khan naj bi po približno polovici preštetih glasov imel 45 odstotkov podpore, njegov tekmelec Goldsmith pa 35 odstotkov. Če nihče ne doseže 50 odstotkov je po volilnem sistemu predvideno štetje »druge« preference, s čemer naj bi Khan krepko presejal potrebni prag za izvolitev. »Bom župan vseh Londončanov,« je po glasovanju tvitnil Khan, ki bo v primeru izvolitve prvi muslimanski župan v eni od 28 prestolnic držav EU.

Ti. super četrtlet, kot so dan volitev poimenovali britanski mediji, velja za prvi preizkus za vodjo laburistov Jeremyja Corbyna, ki je vodenje stranke prevzel konec lan-

Nov verjetni župan Londona Sadiq Khan z ženo ANSA

skega poletja. V primerjavi s prejšnjimi regionalnimi in občinskimi volitvami v letih 2011 in 2012 so laburisti tokrat utrpeli precejšnje izgube, a vsekakor manjše, kot je bilo pričakovati. Obdržali so namreč oblast v ključnih okrožjih v Angliji. Poleg tega so se pod Corbynovim vodstvom odrezali bolje kot na lanskim parlamentarnih volitvah. Konservativci so po drugi strani zabeležili nekoliko slabši rezultat kot na parlamentarnih volitvah.

Na Škotskem je medtem slavila avtonomistična škotska stranka SNP. Vodja stranke Nicola Sturgeon je že razglasila zgodovinsko tretjo zmago v bitki za sedeže v 129-

članskem škotskem parlamentu. Stranka, ki od leta 2011 vlada v tem delu Otoka, je osvojila največ, 63 parlamentarnih sedežev, a je izgubila absolutno večino in bo morala vladati skupaj s katero od manjših strank. BBC omenja možnost, da bi SNP vladala skupaj z Zelenimi, ki naj bi imeli šest poslancev. SNP je doslej imela v škotskem parlamentu 69 poslancev in je vladala sama. Na drugem mestu so konservativci z 31 sedeži, kar je najboljši rezultat za na Škotskem nepriljubljene torijce po letu 1992. S tem so prehiteli laburiste, ki bodo s 24 poslanci tretja najmočnejša sila v škotskem parlamentu.

V Walesu se bodo glede na delne izide na prvem mestu obdržali laburisti s 34,5 odstotka glasov oz. 29 sedeži v 60-članskem parlamentu. Evroskeptični Ukup pa bo osvojil prve parlamentarne stolčke - po podatkih BBC ima 12,5-odstotno podporo, kar bi pomenilo šest poslancev.

Na Severnem Irskem je po preštetu glasov s sedmih od skupno 18 volilnih okrožij britanski oblasti naklonjena protestantska DUP prejela 31,7 odstotka glasov, nacionalistična katoliška stranka Sinn Fein pa 18,1 odstotka. Končni izidi na Severnem Irskem naj bi bili znani šele danes.

Četrtkove volitve veljajo za pokazatelj vzdušja pred referendumom o brexitu 23. junija in verodostojnosti premierja Davida Camerona, ki zagovarja obstanek v EU.

OBISK PREDSEDNIKA REPUBLIKE - Prireditve v Pušji vesi, Guminu in Vidmu

»Mandi Friûl, mandi furlans« Mattarella pohvalil Furlanijo

VIDEM - »Vi ste zgled vztrajnosti, požrtvovalnosti in učinkovitosti.« Predsednik republike Sergio Mattarella se je včeraj v Furlaniji poklonil žrtvam potresa izpred štiridesetih let ter se v imenu države zahvalil vsem reševalcem, predvsem vojakom in gasilcem. V Guminu, prvi etapi njegovega obiska, je predsednik pozdravil v furlanščini Mandi Friûl, mandi furlans, poslovil pa se je s furlanskim Arividisi. Mattarella je nato v spremstvu predsednice Dežele Debore Serracchiani obiskal Pušjo ves, svoj obisk pa sklenil v Vidmu na spominskem zasedanju deželnega parlamenta. S predsednikom je na območja, ki ga je prizadel rušilni potres, prišel tudi današnji izredni vladni komisar Giuseppe Zamberletti, ki so ga domačini zelo priščno sprejeli.

Mattarella je dejal, da se je treba na spomniti nesebičnosti vseh reševalcev in prostovoljcev, ki so pred štiridesetimi leti opravili izjemno delo. Predsednik je pri tem omenil tudi odločenost Furlanov, ki so si pri obnovi porušenih krajev vzorno zavihali rokave. Jekleno voljo ljudi je pohvalila tudi Serracchianijeva, ki se je pred

V Guminu in Pušji vesi so ljudje toplo pozdravili poslanca Giuseppeja Zamberlettija, izrednega komisarja za obnovo

popoldanskim delom natrpanega programa odpravila še v Trasaghis. V dvorani tamkajšnjega občinskega sveta je odlikovala predstavnike ustanov in organizacij, ki so se izkazale v široko zasnovanem popotresnem delu. Deželna predsednica je pri tem poudarila, da je bila uspešna, hitra in učinkovita ob-

Koncert v Guminu

Slovenska televizija RAI bo drevi ob 21. uri v okviru čezmejne televizije prenašala koncert iz guminske stolne cerkve. Nastopil bo Akademski orkester iz Berlina, ki ga vodi Peter Aderhold, na sporedu bodo Mozartov koncert za klarinet - 2. stavek, Webrov Koncert za klarinet št. 1 in Beethovnova Osmo simfonija. Kot solist bo nastopil Patrick Hollich na klarinetu. Producent je Deželni sedež RAI, koncert bo prenašala tudi TV Koper-Capodistria.

Zgoraj predsednik Sergio Mattarella na pokopališču v Guminu, desno zgoraj predsednik pozdravlja otroke v Pušji vesi, desno pa se rokuje z nekdanjimi gasilci-reševalci

FOTO QUIRINALE-KVIRINAL

nova tudi sad usklajenega nastopa javnih institucij.

V Guminu se je Mattarella na pokopališču poklonil tamkajšnjim žrtvam potresa (v mestecu in v sedanjih vaseh je izgubilo življenje 400 ljudi), nato si je ogledal stolno cerkev, kjer ga je pričakal videmski nadškof Bruno Mazzocato. V Pušji vesi, ki jo je potresni sunek dejansko zravnal z zemljo, si je državni poglavar ogledal tamkajšnji muzej potresa in se srečal z župani in lokalnimi upravitelji, ki so bili neposredno soudeleženi pri obnovi. Tu se je srečal tudi z nekdanjimi gasilci, ki so med prvimi prišli na

kraj tragedije in pomagali pri reševanju ljudi.

Predsednik se je popoldne v Vidmu udeležil izredne seje deželnega parlamenta in poimenoval deželni avditorij po Antoniu Comelliju, ki je v

Furlanija je v osrčju Evrope, zato imajo Furlani odprto in pozitivno vizijo Evropske unije, ki temelji na solidarnosti

obdobju potresa predsedoval deželnemu odboru. Mattarella se je spomnil tudi Alda Mora, ki je takrat predsedoval rimski vladi, ter tedanjega notranjega ministra Francesca Cossigo. »Furlanija je križpotje Evrope, zato imajo Furlani etično in solidarno vizijo Evrope,« je podčrtal predsednik. Potresna obnova je po njegovem tako dobro uspela, ker smo takrat bili priča zglednemu sodelovanju med državnimi, deželnimi in občinskimi oblastmi. Po predsednikovi oceni je to vzor za vso Italijo. Tu se je udeležilo tudi odlično sodelovanje med civilno in vojaško oblastjo, je prepričan Mattarella.

DEŽELNI SVET - Spomini Draga Štokes

»Delali smo noč in dan«

Zaradi potresa in obnove so tudi vsa odprta vprašanja slovenske manjšine stopila v ozadje

TRST - V času potresa je bil v deželnem svetu Furlanije Julijske krajine Drago Štoka (Slovenska skupnost), ki pravi, da je tragedija odprla novo poglavje v deželni politiki. »Od 6. maja 1976 dalje, vse tja do junija 1988, ko sem zapustil svetniške klopi, je bil glavni predmet debat, odločan, razprav in zakonov v bistvu le potres in vse, kar je njemu sledilo. Tudi problemi slovenske narodne skupnosti, njih postopnega in globalnega reševanja, so stopili v ozadje. Dejansko so morali stopiti v ozadje pred tako veliko tragedijo, kot je bil potres in vse, kar

je bilo z njim v zvezi,« se spominja Štoka.

»Z vso naglico (zasedali smo praktično noč in dan) smo se lotili obnove potresnega področja. Ni bilo lahko, vsaj v začetku ne. Treba je bilo odločiti se za take posege, ki bodo res učinkoviti, pravočasni, takojšnji.« Obnova vasi pod Matajurjem je po Štokovi oceni potekala mirno, potem ko so v deželnem svetu zavzeli splošno stališče, da morajo vasi, naselja in zaselki ohraniti podobo, ki so jo imeli pred potresom. To je veljalo tudi za Kanalsko dolino in za gorate predele v Karniji.

Popotresna obnova porušenih hiš, vasi tovarn, cerkva in gradov je trajala mesece, leta, ponekod tudi skoraj desetletje. »Toda Furlanija je bila končno le obnovljena tako, kot so si želeli prizadeti prebivalci, kot so si zamišljali strokovnjaki pravnih pogledov in kot smo si zamišljali in hoteli tudi mi, deželni svetniki, ki smo skušali vse svoje znanje in moči usmeriti le v korist prizadetega prebivalstva,« izpostavlja Štoka. Nekdanji deželni svetnik in Slovenska skupnost se hvaležno spominjata in klanjata vsem, ki so sodelovali pri obnovi porušene Furlanije

POTRES

Marko Marinčič

marko.marincic@primorski.eu

Furlanski model

Ob 40-letnici potresa je obnova v Furlaniji obveljala kot model, ki mu v povojni zgodovini Italije ni bilo para. Furlani so dali zgled, ki ga nihče ni znal ali hotel posnemati. Zakaj tako in kaj je bilo posebnega v Furlaniji? Gotovo je k prepovedi po potresu prispevala pregovorna delavnost Furlanov in navezanost na dom in domače ognjišče - fogolar. Ljudstvo, ki je v stoletjih izkusilo bedo in izseljevanje, si je znalo tudi v izrednih razmerah po potresu zavihati rokave in začeti znova.

Ob značaju teh ljudi pa so bile odločilne tudi politične izbire, ki so jih v prvi vrsti izsilili župani takrat prizadetih občin in so jim razsvetljeni politiki, od izrednega komisarja Zamberlettija pa do deželnih upraviteljev, prisluhnili in ugodili. Obnova je potekala v režiji lokalnih skupnosti, učinkovit model prepoveda je bil decentraliziran in oprt na voljo ljudi ne samo po rekonstrukciji porušenih domov in proizvodnih obratov ampak tudi po obnovi družbenega tkiva ranjenih skupnosti.

Pravo nasprotje tega, kar smo nekaj desetletij kasneje videli v L'Aquila. Ne bomo zapadli v skušnjava rasnih teorij, ki bi večjo delavnost razlagale z genetsko dediščino prebivalcev te ali one dežele. Prej bi iskali razlike v drugačnih družbenih, političnih in ideoloških okoliščinah.

Potres v Furlaniji se je zgodil, preden se je v svetu uveljavila ideologija, ki jo je Naomi Klein moštrosko razkrila v svoji Doktrini šoka. Kleinova je opisala obnovo New Orleansa po orkanu Kathrina, L'Aquila pa je bila prav tak šolski primer izvajanja po srhljivih psihiatričnih eksperimentih povzete teorije družbenega elektrošoka. Naravna katastrofa kot tabula rasa in priložnost za radikalno preoblikovanje nekega družbenega okolja: nobene obnove starega ampak z vrha načrtovana realizacija povsem novega mesta po meri interesov dominantnega neoliberalizma.

V L'Aquila je zgodovinsko mestno jedro še danes takšno, kakršno je pustil potres. Popotresno obnovo so militarizirali, krajevnim upraviteljem odvzeli možnost odločanja, namesto starih domov pa gradili »new town« za trikrat dražji denar. Ljudi so izkoreninili in jih deportirali v naselja brez duše in utripa nekdanjega življenja, pred katerimi sta se šopirila Berlusconi in Bertolaso. Danes se s teh stavb podirajo balkoni, ljudje pa še vedno čakajo na pravo popotresno obnovo. Ne toliko po lastni krivdi, ampak ker jim ni bila dana možnost, ki so jo svoj čas dobili Furlani.

Drago Štoka

FOTO DAMJAN

Volitve 2016

ŠKEDENJ - Novost železarne v pogonu že letos poleti

Z valjarno do novih delovnih mest in večje konkurenčnosti na trgu

V prvi fazi nameravajo zaposliti 130 delavcev, emisija snovi in hrupa v sprejemljivih mejah

Jeklarska skupina Arvedi, lastnica hčerinske družbe Siderurgica Triestina, očitno misli resno glede nadaljevanja in razvijanja proizvodnje. Potem ko je začela izvajati aktivnosti na področju ravnanja z okoljem, ki so usmerjene v izpolnjevanje zahtev okoljevarstvenega dovoljenja in s tem tudi posodobitev tehnološke opremljenosti, se je v zadnjih tednih večkrat pohvalila, da so cilje, ki so si jih zadali, v veliki meri uspešno realizirali. Na območju koksarne so uredili napravo, ki dnevno posrka dve toni prašnih delcev, posodobili so plavž in na novo tlakovali zaprašene ceste na območju obrata. Znatna strateška naložba pa je nova valjarna, ki bo začela obratovati letos poleti in s katero želijo razširiti ponudbo podjetja, ki bo tako še bolj konkurenčno na svetovnem trgu. Podrobnosti novega obrata, ki ga postavlja in ureja 300 ljudi, je predstavnikom različnih medijev včeraj predstavil njegov vodja inž. Roberto Salvarezza.

V prvi fazi 30 delovnih mest

Valjarno so uredili v štirih halah; v nekdanji jeklarni in v treh popolnoma novih objektih. Industrijski obrat se razteza na 60 tisoč kvadratnih metrov veliki površini. V njem bo potekal postopek hladnega in toplega valjanja jekla za pohištveno, komercialno in avtomobilsko industrijo. Skupno predvidevajo 250 novih delovnih mest, v prvi fazi pa bodo zaposlili 130 visoko specializiranih delavcev, od katerih so nekateri že izbrani in opravljajo izpopolnjevalne tečaje. Delavci bodo zadolženi, da se jeklo iz Cremonne v valjarni spremeni v končni izdelek. Proces dela se namreč, kot je pojasnil vodja obrata, zdaj končuje v Cremoni; surovine prispejo v Trst, kjer jih v škedenjskem obratu spremenijo v lito železo, litoželezne polizdelke nato z vlakom odpeljejo v Cremono, kjer v drugi Arvedijevi jeklarni proizvedejo jeklo. Z vzpostavitev nove valjarne bodo jeklo poslali nazaj v Trst; tu bodo izdelali tanjše jeklo (2 do 5 mm debelo jeklo bodo stisnili na debelino, ki gre od 0,25 mm do 2,5 mm), po želji pa bodo jeklo tudi rezali na različno velike plošče. »To bo dodatna ponudba, ki jo bo naše podjetje nudilo strankam. Trend kaže, da imajo stranke raje jeklene plošče kot kolobarje, ki jih morajo same rezati,« je pojasnil naš vodnik in opozoril, da bodo v tej prvi fazi začeli valjati le jeklo, ki bo namenjeno gradbeništvu, pohištveni industriji, proizvodnji bele tehnike in drugim komercialnim izdelkom. Na leto nameravajo »prevaljati« 600 tisoč ton jekla. V bližnji prihodnosti nameravajo začeti proizvajati tudi visoko kakovostno jeklo za avtomobilsko industrijo.

Orjaški stroj iz ZDA

V novi valjarni bodo obratovale tri naprave. Močan vtis vzbuja 350 metrov dolg stroj z imenom Tandem Mill, ki ga je družba Arvedi kupila od Američanov. Za napravo iz druge roke so se odločili iz finančnega razloga, saj bi nova naprava stala okrog 120 milijonov evrov, za rabljeno pa so porabili veliko manj. Slišali smo, da gre jeklo zaradi trdote in krhkosti iz tega stroja v peči s temperaturo med 600 in 800 stopinj Celzija. Tehnološki proces se nato konča z napravo, ki jeklo prilagodi in priredi potrebam strank.

Emisije snovi in hrupa

Na poti do valjarne smo bili prisiljeni vdihavati izredno onesnažen zrak. Prah s škodljivimi delci je vsepovsod. Vsako minuto mimo pripelje kakšno vozilo, ki še dodatno dvigne prah, ki občutno praska v grlu in očeh. V novih halah je ozračje drugačno. Tam je zaenkrat še vse čisto, po zagotovilih vodje obrata pa z novo dejavnostjo in novimi stroji ne bodo spuščali škodljivih snovi v zrak. Kaj pa hrup? Največji vir hrupa bo stroj za valjanje, ki pa se ne bo slišal, če bodo vrata hale zaprta. Po zagotovilih Roberta Salvarezze bo hrup v sprejemljivih mejah tudi znotraj obrata, saj bo njegova raven podobna hrupu, ki ga povzročajo avtomobili in se vrtili okrog 70 decibelov.

Sanela Čoralič

V novi valjarni največji vtis naredi 350 metrov dolga naprava (zgoraj); jeklo bodo zmečali v pečeh (levo); obrat bo vodil inž. Roberto Salvarezza (desno)

FOTODAMI@N

TRST - Proračunsko-finančna komisija o evropskih prispevkih

Dvanajstkrat več sredstev

Današnja uprava si je v 5 letih zagotovila 6,7 milijona evrov, prejšnja uprava pa le 500 tisoč evrov

Včeraj je zasedala proračunsko-finančna komisija tržaške občine, ki ji predseduje svetnik Slovenske skupnosti Igor Švab. Na dnevnem redu je bil pregled pridobivanja evropskih sredstev od leta 2011 do danes. »Zgovorna je zlasti primerjava s prejšnjo občinsko upravo: pod vodstvom Roberta Dipiazza je v občinske blagajne prišlo 500 tisoč evrov evropskih sredstev, medtem ko si jih je sedanja uprava zagotovila kar 6,7 milijona,« je poudaril Švab. Vsota je torej kar dvanajstkrat višja od predhodne, se pravi, da je današnja uprava zabeležila pozitiven saldo 6,2 milijona evrov. Švab je ocenil, da je to izraz politične volje uprave: prejšnja se za evropsko pomoč ni zmečila, sedanja pa se je skušala poslužiti vsakršnega postopka za njeno pridobivanje.

S pregledom projektov ob zaključku mandata je v komisiji postregel tržaški občinski odbornik za kadrovsko politiko in organizacijo Roberto Treu. Dejansko gre za projekte, ki spodbujajo čezmejno sodelovanje, energetske varčevanje, spominske in raziskovalne pobude ob 100-letnici 1. svetovne vojne, meddržavno mobilnost delavcev, umetnostno izražanje, krepitev pomoči otroškim žrtvam spolnega nasilja, varnosti na cesti in podobno; projekte na evropske razpise je prijavila Občina Trst, ki je pri nekaterih celo nosilni partner.

Švab bo o evropskih sredstvih konec meseca poročal na proračunski razpravi v

Igor Švab

FOTODAMI@N

občinskem svetu. Opozoril nas je zlasti na projekt Portis, ki je bil najbolje ocenjen na evropski ravni: vreden je namreč 16 milijonov evrov. Projekt povezuje pet evropskih pristaniških mest, ki ciljajo na izboljšavo integracije urbanega okolja s pristaniščem v luči koordiniranega in trajnostnega razvoja. Tržaška občina je nosilka in zagotovila si je skoraj tri milijone evropskih sredstev.

Občina Trst je prijavila projekte za skupno 16,5 milijona evrov, doslej je bilo odobrenih 6,7 milijona. Evropska sredstva so vključena v občinski proračun kot postavke za različne resorje. (sas)

TRST - Energija Goljufije: ne sporočajte kode pogodb!

Družbi AcegasApsAmga in EstEnergy opozarjata občane, naj bodo pozorni, komu telefonsko sporočajo osebne podatke oz. tajne kode pogodb. Številne stranke opozarjajo namreč na goljufe, ki se izdajajo za predstavnike nadzorne službe oziroma za ponudnike novih pogodb za energetske službe. Z zvižajo hočejo namreč izvedeti kode in strankam nevede spremeniti ponudnika in pogodbo.

Družbi vabita stranke, naj telefonskega sogovornika vprašajo, naj jim pove kodo pogodbe, ki je zapisana na računih: če je ne ve, pomeni, da nima dostopa do računalniških podatkov družbe in torej ni zaposlen pri njej. Vselej je tudi na voljo zelena številka družbe AcegasApsAmga 800-237313 ali družbe EstEnergy 800-046200; goljufijo pa naj prijavijo silam javnega reda.

SSk predstavlja kandidate

Stranka Slovenska skupnost bo danes ob 11. uri na svojem sedežu v Ul. Giacinto Gallina 5 predstavila svoje kandidate na letošnjih upravnih volitvah v občinah Trst in Milje.

Danes odprtje stojnice DS

Na Borznem trgu bodo danes ob 10.30 odprli volilno stojnico Demokratske stranke, kjer bodo med volilno kampanjo javna srečanja in bo na voljo informativno gradivo. Ob kandidatih stranke za občinski svet bodo prisotni še župan Roberto Cosolini ter odborniki Antonella Grim, Fabiana Martini, Laura Famulari in Roberto Treu, ki bodo poročali o rezultatih mandata Cosolinijeve uprave.

Zeleni in PSI se predstavljajo

V koordinacijskem središču Demokratske stranke na Trgu San Giovanni 1 bodo danes ob 11.45 predstavili kandidate Zelenih in Italijanske socialistične stranke (PSI) na občinskih volitvah. Omenjeni stranki podpirajo župansko kandidaturu Roberta Cosolinija, ki bo tudi prisoten na predstavitvi.

Tudi Trst solidarno mesto

Na sedežu odbora za izvolitev Roberta Cosolinija za tržaškega župana na Trgu San Giovanni 1 bodo danes ob 12.30 ob Cosolinijevi prisotnosti predstavili simbol in kandidate liste Trst solidarno mesto.

Dipiazza predstavil program

Delo predstavlja rdečo nit volilnega programa desnosredinskega kandidata za župana Občine Trst Roberta Dipiazza. Slednji namerava preurediti občinski upravni stroj v znamenju preglednosti in zmanjšanja birokracije pri postopkih. Zavzema se za aktivno sodelovanje občanov pri odločanju ter za zaprtje plavža in koksarne v škedenjski železarji. Prihodnost vidi Dipiazza v turizmu, starem in novem pristanišču, kulturi in ponovnem zagonu trgovine, pri čemer mora Trst ponovno priti na prva mesta na lestvici glede kvalitete življenja ter postati privlačen za podjetnike.

Menis o domu Don Marzari

Bivšega doma za ostarele Don Marzari v Naselju sv. Nazarija pri Proseku Občina ne sme prodati, ampak na tistem območju urediti solidarna stanovanja in prostor za družbene dejavnosti. Tako meni županski kandidat Gibanja petih zvezd Paolo Menis, ki se je včeraj sestel z delegacijo tamkajšnjih prebivalcev. Drugače se bo Menis danes srečal z volivci na Trgu sv. Jakoba, kjer bo stojnica G5z delovale med 9. in 19. uro, in na Trgu tra i Rivi v Rojanu, kjer bo stojnica med 9. in 16. uro.

Fogar danes z občani

Kandidat liste No ferriera, si Trieste za župana Občine Trst Maurizio Fogar se bo danes ob 16. uri v Ul. delle Torri srečal z občani. Vedno danes bo Fogar nastopil tudi ob 18.45 in ob 20.30 v oddaji Piazza Grande televizijske postaje TeleAntenna.

DOLINA - Včeraj nagrajevanje vin, nocoj postavljanje maja

Majenca je letos ... »wine friendly«

V Dolini je v znamenju Majence, pomladnega praznika mladosti, že vse živo. Včeraj ob 18. uri so odprli kioske, na različnih koncih vasi so zaživele razstave, glasba in dobra volja. Majenca pa je že 60 let tudi praznik proizvajalcev domačih vin in hkrati dogodek, ki domačim proizvajalcem zagotavlja primerno valorizacijo in promocijo v našem prostoru. Na podvečer so na Taborju pod drevcem odprli 60. občinsko razstavo vin in nagradili letošnje zmagovalce.

Župan Občine Dolina Sandy Klun je pozdravil številne prisotne predstavnike javnih oblasti ter izjavil, da pobuda primerno ovrednoti pristne domače proizvode, to je vendar kulturna bogatitev na področju vinarstva in vinogradništva. Letos so se organizatorji odločili za nekaj sprememb v izvedbi razstave, saj je na Majenci prisotna celotna paleta vin, pridelanih na občinskem ozemlju. Podžupan Goran Čuk se je pridružil pozdravom župana ter nagradil pridelovalce najboljših treh rdečin in treh belih vin, pridelanih v letu 2015, ki jih je ocenila strokovna komisija. »Letos smo izbrali tudi novo lokacijo, pod drevesi, tako da bo Majenca tudi bolj »wine friendly«, in se lahko ob kozarcu vina še podružimo,« je izjavil Čuk.

Med pridelovalci belih vin je slavila Kmetija Zahar – Stefani Tania, na drugo mesto se je uvrstila kmetija Laurica, na tretje pa Boris Kocijančič. Za najboljšo rdečo vino si je prvo mesto prislužila kmetija Laurica, drugo mesto si je prislužil Ilija Ota, tretje pa Albino Giorgi. Priznanje za sodelovanje so dobili še Davorin Bandi, kmeti-

ja Merlak Martin, Devan Santi in Mitja Zobec. Danes bo ob 18.30 na Kaluži nagrajevanje občinske razstave ekstraproduktov oljčnega olja, razstave izbora ekstraproduktov oljčnega olja iz Milj in pokrajinske razstave oljčnega olja, ponoči pa bo slavnostno postavljanje maja.

O nagrajevanju fotografskega natečaja Albert Pečar in odprtju razstave domačih likovnikov ter fotografske razstave Magajna 100, ki bosta na ogled čez celo Majenco, bomo še poročali.

Včeraj se je veselo vzdušje nadaljevalo z odprtimi kioski do poznih ur, za kar so poskrbeli Orkester Elvise Bajramovića in Eusebio Martinelli & the Gipsy Abarth Orchestra.

Barbara Ferluga

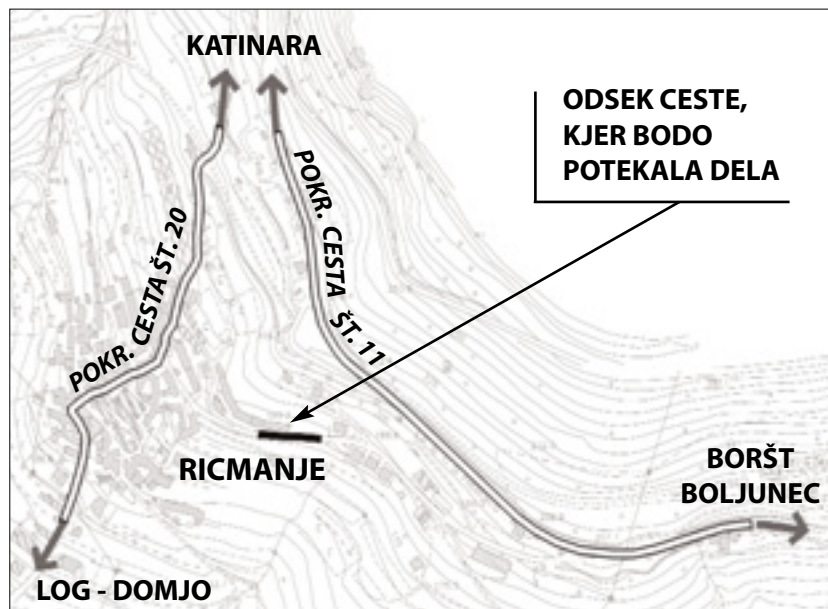

Desno podžupan Goran Čuk, župan Sandy Klun in nagrajeni domači vinogradniki; zgoraj trobilni orkester je pozdravil majenco

FOTODAMJ@N

RICMANJE - Popravila kamnitega zidu

Od ponedeljka dalje zaprta Cesta za Barde

Zemljevid z odsekom zaprte ceste

V ponedeljek se bodo na območju Ricmanj začela dela za porušenje in ponovno izgradnjo podpornega zidu na cesti za Barde, zaradi česar bo cesta do zaključka del zaprta za ves promet.

Dolinska občinska uparva je sporočila, da bo z izvedbo teh del rešen pereč statični problem sedanjega kamnitega zidu, ki je v zadnjih časih kazal očitne znake propadanja in pogrezanja, kar je predstavljalo nevarnost za vožnjo na tistem odseku in zaradi česar je bilo tudi potrebno zožiti vozni pas s prepovedjo prehoda težkih vozil in avtobusov.

Upravni postopek in načrt je sestavila civilna zaščita Dežele Furlanije Julijske krajine, ki bo tudi vodila dela. Po napovedih civilne zaščite se bodo dela predvidoma zaključila v drugi polovici julija letos. Zato bo, glede na zapletenost posega, v vsem tem obdobju Cesta za Barde zaprta za ves promet in tudi za pešce.

KRIŽ - Že nekaj dni »zapuščeni« izkop

Domačini opozarjajo na potrato vode v Brojenci

Gradbišče na občinski seji v Brojenci že nekaj časa »miruje«

FOTODAMJ@N

V tem času se v Italiji in tudi v drugih evropskih državah govori o nevarnosti privatizacije vode in vodnih virov. Voda je vsekakor naravna dobrina in bi morala ostati tudi javno dobro, zato bi morali z vodo vsi skrbno ravnati, zlasti tisti, ki so za to poklicani.

Iz gostilne Bellariva v Brojenci pod Križem, ki jo upravlja družina Paulina in Tretjak, so nas opozorili, da že več dni iz bližnjega izkopa doteka voda. Na to so že opozorili pri-

stojne službe, iz cevi pa še vedno pušča voda. Okvara je pred števcem tamkajšnje hiše, zato padejo bremena za iztekajočo vodo na ramena servisne družbe in konec koncev davkoplačevalcev. Takšni primeri so menda še kar pogosti.

Še večji problem pa predstavljajo dotrajane vodovodne cevi, iz katerih pušča voda. V tržaški pokrajini je ta pojav v primerjavi z drugimi italijanskimi okolji sicer razmeroma omejen.

Projekt o integraciji migrantov v EU mladinska nagrada Karel Veliki

Italijanski projekt InteGREAT za promocijo integracije migrantov v Evropski uniji, ki si ga je zamislila italijanska univerzitetna organizacija Aiesec, si je zagotovil mladinsko nagrado Karel Veliki.

Nagrada je namenjena mladim med 16. in 30. letom, ki spodbujajo sporazumevanje in spoznavanje med različnimi narodi oz. generacijami evropskih držav. Nagrada predvideva finančni prispevek 5 tisoč evrov, ki ga nudita Evropski parlament in mednarodna fundacija Karel Veliki iz Aachna.

Nagrado je v Aachnu 3. maja v imenu italijanskega Aiesec davnignil njen predsednik, Tržačan Guiscardo Urso; podelil mu jo je predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz. Projekt ponuja mladim možnost 6 tedenskega bivanja v enem od sprejemnih centrov za migrante v desetih italijanskih mestih; vsak od udeležencev bo lahko sodeloval pri didaktičnih dejavnostih za mlade migrante (jezikovni tečaji, družabne igre). Doslej je k projektu pristopilo 140 prostovoljcev iz 12 držav, ki s 60 nevladnimi organizacijami skrbijo za 3000 pribežnikov na italijanskih tleh.

Nagrada Karel Veliki za posebne zasluge pri združevanju Evrope pa je v apostolski palači v Vatikanu včeraj prejel papež Frančišek.

Sprehod po Krasu

Nadaljujejo se nedelje v naravi, ki jih v okviru pobude Piacevolmente Carso prireja zadruga Curiosi di natura. Jutri bo na vrsti vodeni sprehod po naravnem rezervatu vrha Sv. Lenarta (541 metrov) v zgošniški občini. Vodič bo pohodnike pospremil v cvetočo naravo, orisal jim bo posamezne rastlinske primerke ob stezi in naravne znamenitosti. Z razgledne točke na vrhu se odpira enkratni pogled.

Zbirališče bo ob 9.15 na križišču za Zagradec, sprehod naj bi se zaključil ob 13. uri. Pot je nenaporna, se pravi, da je primerna tako za otroke kot za starejše. Iz organizacijskih razlogov je udeležbo potrebno prej potrditi (curiosidinatura@gmail.com oz. 340/5569374).

Prihodnje srečanje bo v nedeljo, 15. maja, ko se bodo pohodniki podali v Križ in po kraškem robu do razgledne točke Slataper.

Zazalejo proti raku

Prostovoljci italijanskega združenja za raziskave rakastih obolenj AIRC bodo danes in jutri ob materinskem dnevu ponujali azaleje za zbiranje sredstev za boj proti raku na dojkah in jajčnikih. Za vazo z rožo bo treba odšteti 15 evrov. Prostovoljci bodo danes ves dan na vogalu med ulicama San Nicolò in Dante, jutri pa na Borznem trgu, pri Sv. Jakobu, na Trgu Rosmini, pred trgovskim centrom Il Giulia, na Trgu Marconi v Miljah in na Narodni ulici na Opčinah.

Obvestilo izletnikom Primorskega dnevnika na Sardinijo

V ponedeljek, 9. maja, bo odhod udeležencev na izlet na Sardinijo. Zbirno mesto je ob 8.15 v Trstu na Trgu Oberdan 8 pred deželno palačo, avtobus bo odšel ob 8.30 s postankom na Opčinah na parkirišču ob krožišču na cesti 202 v smeri Banov ob 8.45 in v Sessljanu v centru nasproti parkirišču ob 9.05. Priporočamo točnost! Za morebitne zadnje informacije lahko izletniki pokličejo spremljevalca skupine na tel 346 369 3234 ali na agencijo Adriatic srl oziroma na KRUI, tel. 040 3720062 ali 040 360072.

ZGONIK - Ob 18.30

Danes proslava 71. obletnice osvoboditve

Včerajšnji večer in današnje pozno popoldne posveča Občina Zgonik spominu na polpreteklo zgodovino in osvoboditev. Sinoči so v prostorih SKD Rdeča zvezda vrteli dokumentarni film Italiancich o poitaljančenju slovenskih priimkov med fašizmom. Uvodoma je spregovoril zgodovinar Piero Purini, prisotna sta bila tudi avtorja Miro Taso in Michele Favaretto.

Danes pa bo uprava v sodelovanju s krajevno sekcijo VZPI – ANPI, domačimi društvi in šolo obeležila 71. obletnico osvoboditve. Ob 16.30 bo startal pohod, v organizaciji AŠK Kras. Pohodniki se bodo podali iz opuščene kamnoloma pri Repniču po pešpoti Gemina do Zgonika, kjer bo ob 18.30 osrednja občinska proslava. Po polaganju vencev pri občinskem spomeniku, se bo dogajanje preselilo na razstavišni prostor, kjer bodo svečanost oblikovali godba Prosek, učenci osnovne šole iz Zgonika in MePZ Rdeča zvezda. Slavnostni govor je bil letos zaupan novinarki in kulturni delavki Poljanki Dolhar.

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Slovensko stalno gledališče in UL – AGRFT

MOJ DEVETSTO

Avtorski projekt Patrizie Jurinčič

DANES - sobota, 7. maja, ob 20.30 v nedeljo, 8. maja, ob 16.00

v Mali dvorani SSG
Z italijanskimi nadnapisi
ponovitve se nadaljujejo do 22. maja

Blagajna SSG: +39 040 2452616
(od pon. do pet. 10.00-15.00)
www.teaterssg.com

Krizman
1906 - 2016

15. maja od 12.00 dalje

BINKOŠTI
POD KOSTANJMI

POHITITE ...
na razpolago je še nekaj prostih mest!!!

Rezervacije na +39 040 327115

TRST - Danes in jutri v okviru Bavisela

Zabava, omejitev prometa in tek

Tekaški maraton Bavisela, eden večjih rekreativnih dogodkov pri nas, je še naprej pravi magnet za družine, ki želijo sodelovati na rekreativnem družinskem teku Bavisela Generali Family. Do včeraj so prejeli že 5800 prijav (osem tisoč je zgornja meja), najmlajši udeleženec rekreativnega teka pa bo, vsaj tako kaže, 42-dnevni Gianluca, ki bo tekkel z mlado mamico. Na kraljevsko atletsko preizkušnjo, maraton in polmaraton, se je do včeraj prijavilo 2400 tekačev z vseh koncev sveta, vpisovanje pa bo odprto še danes med 10. in 20. uro.

Na nabrežju bo še danes in jutri možno obiskati sejem Expo Bavisela, na katerem razstavljajo najrazličnejše izdelke. Nocojšnji spremljevalni dogodek maratona Bavisela pa bo tudi Bela noč, prireditev, zaradi katere bodo za promet zaprte številne mestne ulice, trgovine odprte pozno v noč,

Na nabrežju še danes in jutri sejem Expo Bavisela

FOTODAMJ@N

glasba v živo pa na različnih vogalih. S tokratno Belo nočjo bodo organizirali še en dogodek; Večerjo v belem, ki bo potekala na prenovljenem Ponte-

rošu. Na skupinski gurmanski večer, ki ga v Trstu prirejajo prvič, se je prijavilo več kot tisoč ljudi, format prireditve pa predvideva, da njeni udeleženci vse prinesejo od doma; od stolov, miz do večerje in bele obleke.

Zaradi tekaškega dogodka bo jutri marsikje vladal poseben prometni režim, zaradi česar se od občanov in občan pričakuje velika mera potrpežljivosti. Od 5. ure zjutraj do 16.30 bodo za ves promet zaprti pokrajinske ceste na Krasu, številne ulice in celoten Miramarski drevored. Omejitve parkiranja in ustavljanja bodo veljale tudi v mestnem središču, kjer bodo ulice namenili tekačem, reševalnim vozilom, silam javnega reda, sponzorjem in drugim akterjem, ki sodelujejo pri izvedbi letošnje Bavisela. Občina Trst tudi sporoča, da bo prepoved parkiranja in ustavljanja dosledno treba upoštevati tudi na občinskem območju med silosom in vhodom v Staro pristanišče.

Enojezični napis v Križu

Enojezičnost

Bavisela bo jutri dopoldne »obiskala« tudi Križ, kjer bodo zaradi tega zaprti nekatere poti, tako da bo promet precej omejen. Nič hudega. Škoda, da so organizatorji na prometnih napisih »pozabili« na slovenščino, kar je zelo nespoštljivo do domačinov, ki se sicer veselijo Bavisela.

Napis, ki ga objavljamo, so postavili na zidarski oder cerkvice Sv. Roka, ki že nekaj let sameva, obnovitvena dela pa se dejansko sploh niso pričela. Torej dvojna sramota in dva primera omalovaževalnega odnosa do Križa in Križanov.

JAZ REPORTER - Oskar Ferluga

Domači sinički

»So postale del naše družine,« je zapisal reporter-fotograf

Oskar Ferluga je poslal Primorskemu dnevniku fotografiji, ki neizpodbitno pričata o dveh posebnih »krilatih članicah« njegove družine. Sinički prihajata iz Ljudskega vrta v Trstu v kuhinjo stanovanja in si iz skodelice privoščita orehove drobtine. Lani je prihajala na obisk ena sinica, letos pa je z njo priletela na okno tudi hčerkica, majhna sinička. »To je pravi čudež«, pravi Oskar Ferluga.

POTOVALNI URAD
AURORA VIAGGI

Odhodi skupinskih potovanj s spremljevalcem

TURA PO KORZIKI (zadnja mesta)	22.-27.5.	BISERI ČRNE GORE	14.-19.6.
PRAGA IN ČEŠKI GRADOVI	2.-6.6.	IDRIJA, FESTIVAL IDRIJSKIH ČIPK	19.6.
UMBRIJA	2.-5.6.	VARŠAVA IN SEVERNA POLJSKA	20.-27.6.
OTOKA KRK IN KOŠLJUN	2.6.	TURA PO IRSKI (zadnja mesta)	20.-27.6.
S.CANDIDO/INNICHEN IN LIENZ	18.-19.6.	ŠIBENIK, KORNATI IN NP KRKA	24.-26.6.
AVSTRIJSKA ALPSKA CESTA MALTATAL	12.6.	AZORSKI OTOKI (zadnja mesta)	12.-18.07.

Za vaše poletne počitnice prelistajte
KATALOG MEDITERAN 2016:
Španija, Turčija, Grčija in Albanija

KATALOG SLOVENIJA, HRVAŠKA,
ČRNA GORA (tudi z našim prevozom)

KATALOG AURORA WELLNESS IN RELAX
z organiziranim prevozom za bivanja
v hribih in v slovenskih termah

POTOVALNA AGENCIJA AURORA, UL. MILANO 20, TRST

Tel. 040 631300 – 040 630261 - e-mail aurora@auroraviaggi.com - Url www.auroraviaggi.com
Urnik: ponedeljek - petek 9.00 - 12.30 in 15.30 - 18.30, četrtek no stop 9.00 - 18.30, sobota 9.00 - 12.00

TOMIZZEZ DUH

Atlet strga blato zgodovine

PIŠE MILAN RAKOVAC

Dragi Tržačani, Kraševci in Goričani, Benečani, Istrani, pa seveda vsi ostali: vse lepše in topleje je in če načrtujete pomladni pobeg - hop na Lošinj! V Malem Lošinjju se na sami obali blešči prenovljena palača Kvarner, sedaj muzej za eno samo skulpturo: Apoksiomena. Mirakul svita, ljudi muoji, to morate videti i čuti! Xe come a Reggio Calabria, dove sta I bronzi di Riace ...

Skoraj nadnaravno zasije lepota iz treh antičnih bronastih kipov, njihov fizični sijaj metafizično osvetlujejo mračni čas, ki se plazi (tudi) po Mediteranu! Na isti dan, 30. aprila, so v dveh sredozemskih mestih hkrati odprli dva podobna muzeja: v Reggio Calabria Arheološki muzej s posebno dvorano za Brona iz Riaceja - kipa, ki morda predstavlja kralja Agamemnona in Miltiada, zmagovalca maratona, v Malem Lošinjju pa unikaten muzej za Apoksiomena. Prelepa lošinjjska skulptura je bila doslej že razstavljena v Zagrebu, Parizu, Ljubljani, Londonu in Los Angelesu, danes pa za stalno domuje v lastnem muzeju. Kako premišljeno in ustrezno!

Bronasti atlet po tekmovalju s strgalom - strguljo (v latinščini »strigil«, ploščat kovinski pripomoček za strganje umazanije - s tetela, motike, pluga ...) s svojega telesa odstranjuje olje, prah in znoj. Tri antične bronaste skulpture, ki so jih potegnili iz morskih globin Sredozemlja, ki jemljejo dih ljudem današnjega časa ... Kot da bi nas vse te figure vračale v praznec naših utrjene civilizacije: *kalokagathia*, »lepotadobrota«, starogrška skovanka iz besede *kalos* - lepo, plemenito, in iz besede *agathos* - dobro, kot je Platon imenoval enovitost telesnega, moralnega in duhovnega.

Antun Karaman, dubrovniški umetnostni zgodovinar, o Apoksiomenu navdihneno zapiše: »Apoksiomenov bronasti sijaj žari kot poslednji plamenčki grške klasične dobe, ko človek s pomočjo filozofije pričrta zatočišče iskati v nevidnem (Platonov pobeg v okrilje višje zavesti), a tudi v varnem objemu spoznanja (Aristotelove gnozeološke teze). Zato je Apoksiomen tako dostojanstveno umirjen: ko gledamo njegovo dovršeno obliko, se lahko dotaknemo tudi tistega, kar sicer ostaja skrito našemu pogledu, ki bi se utegnili omejiti na opazovanje zunanje forme. Apoksiomen in njegov grški avtor stoično sprejemata relativnost nastanka in obstanka, saj ži-

vita sredi nenehnih sprememb. Sprejemata minljivost kot delotvorno vrednoto in dejstvo ter razkrivata zapredena čustva, ki se bodo že jutri, v helenizmu, razbohotila do vrelišča.«

Na Hrvaškem smo zadnja leta imeli pravo malo vojno med Zagrebom in Malim Lošinjem: hrvaškemu Apoksiomenu je seveda mesto v prestolnici, so zatrjevali številni. Ampak otočani se niso dali: z odločnostjo in argumenti so prepričali javnost (beri tedanjega kulturnega ministra Boža Buškupića in premierja Iva Sanaderja) in Apoksiomen je ostal na »svojem« otoku.

Arhitekt Saša Randić je zaradi specifične pozicije zaščitene palače Kvarner odločil, da naredi hišo v hiši: muzej je kot zaprto kapsulo vstavil v lupino obstoječih zidov. Jeklena »kletka« je obložena z gladko belo oblogo, ki spominja na ladijski oboj. V spremljevalnih prostorih nas dočaka pravi info-art čudež: elektronsko in vizualno razdelana zgodovina Apoksiomena in njegovega obdobja, vse ob ustrezni glasbi in vonjavah sredozemskega rastlinja. V konstrukcijo, ki lebdi nad pritličjem stavbe, vstopamo po stopnicah, ki vodijo v niz prostorov, ti pa pripovedujejo zgodbo o kipu in njegovi najdbi. Naposled prispemo v deviško bel prostor, kjer vzremo kip, ki smo ga doslej videli in spoznali skozi multimedijški prikaz.

Poromal bom spet tja in vam, nepopoljšljivi determinist, poročal, če bo antični lepoteč, tako kot pred leti v Firencah, znova pretresel mojega duha, žile in kosti pa prežal s tisto čudno, navdihujočo in nepremagljivo pomlajevalno močjo. Človek se počuti, kot bi sam postal atlet, ki s seboj strga umazanijo, lastno in ono, ki ga obdaja, dobesedno in metaforično. Prečiščenje, prosvetljenje, posvečenje: danes so potrebne bolj od česarkoli drugega. V Firencah sem se ga, skrunitelj, skrivaj dotaknil. Seveda se to nikakor ne sme, ampak brez skrbi, on se bo dotaknil vas in v vas vtisnil tisto najboljšo, kar dedujemo. Se pa delamo, da to ni več tako pomembno. Namreč misel in duh antičnih prednikov Platona, Sokrata, Aristotela in bistvo njihovega sporočila, ki je prestalo preizkušnjo stoletij: kakovost, ki je edina vredna človekovega napore in ostaja edino merilo in smisel njegovega življenja. Ki je le blisk v času, toda, ko vblesti, njegov zlati rep ostaja, da bi nam osvetlil zavito in na videz neprehodno pot.

OPČINE - Pri Slavističnem društvu Trst-Gorica-Videm trdno verjamejo, da je treba ovrednotiti literarne ustvarjalke, saj so kljub načelnim deklaracijam prevečkrat zapostavljene in odrinjene v drugorazredni položaj. Zato so Primorske slovenistične dneve, ki jih izmenično prirejajo s sorodnima društvoma iz Kopra in Nove Gorice, posvetili slovenski ženski literarni ustvarjalnosti na Primorskem od začetka 20. stoletja do sodobnosti. In naleteli na odziv, ki je predsednico Marijo Pirjevca prijetno presenetil. Na simpozij, ki je včeraj ves dan potekal v openski dvorani Zadrudne kraške banke, se je s svojimi referati prijavilo kar enaindvajset slovenistik in slovenistov: ob predsednici še Marta Verginella, Ivan Verč, Vlasta Polojaz, Karin Marc Bratina, Ivana Slamič, Dorica Makuc, Bogomila Kravos, Tatjana Rojc, Olga Lupinc, Majda Artač, Nadia Roncelli, Martina Kafol, Irena Novak Popov, Vilma Purič, Loredana Umek, Denis Poniž, Jože Horvat, Adrijan Pahor, Maja Smotlak, Vita Žerjal Pavlin. Kdor jim je prisluhnul, se je lahko prepričal, da so primorske literarne ustvarjalke marsikaj pripesale v slovensko literarno zakladnico. Za razumevanje okoliščin, zaradi katerih so bile ustvarjalke dolga desetletja nevidne, sta bila zlasti zanimiva uvodna referata Marije Pirjevca in Marte Verginella (slednjega je prebrala Olga Lupinc).

Predsednica društva si je naslov *Mačke ne pridejo v nebesa. Ženske ne morejo pi-*

sati *Shakespearovih iger* izposodila pri Virginii Woolf in se z njo spraševala, kje so razlogi zato, da svetovna književnost ni premogla ženskega peresa, ki bi bil podoben avtorju Hamleta. En odgovor je ponudila že avtorica uspešnic *K svetilniku* in *Lastna soba*: ker ženskam niso omogočili dostojnih razmer za ustvarjanje. Celotna predstavnice visoke družbe, kaj šele ostale, so bile brezpravne, odvisne od dobre volje mož in

očetov. Umirale so mlade in izčrpane od številnih porodov in življenja, izjeme so bile redke. Dolga stoletja je bila zakonodajna oblast v moških rokah, je zapisala Verginella, za ženske je veljalo, da niso sposobne samostojne moralne sodbe, zato niso imele političnih pravic. Ko so se pojavili nacionalizmi, so bile sicer priznane kot pripadnice naroda, niso pa imele pravice do odločanja in nastopanja: v habsburški

PRIMORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI - Večer narečne poezije

»Pri nas je veliko tišji«

OPČINE - Narečno pesništvo je bilo dolgo zapostavljeno in uvrščeno v obrobno poglavje literarne kritike. Pojmovano je bilo kot drugorazredno ter kot izraz nekega nekultiviranega ustvarjanja. Šele v zadnjem desetletju je prišlo do vidnega preobrata. Kot uvod v 26. Primorske slovenistične dneve je Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm v četrtek na Opčinah s sodelovanjem Slavističnega društva Koper, Slavističnega društva Nova Gorica, Društva slovenskih izobražencev in Slovenskega kluba priredilo srečanje o narečni poeziji v Reziji, Benečiji, na Tržaškem in v Istri. Moderatorica okroglice mize je bila Olga Lupinc.

Marija Pirjevca je razloge za zapostavljenost narečne poezije orisala v povezavi z zgodovinskim ozadjem. Slovenci so svojo kulturo in bitko za nacionalno enotnost začel snovati relativno pozno v primerjavi z ostalimi narodi. »Jezik je predstavljal glavno trdnjavo tega boja, za narečje torej ni bilo prostora in niti posluha. Tak pristop je za današnji čas nesprejemljiv.« Narečna poezija postaja danes zaslužno ena izmed ključnih tem slovenske literarne vede. Ne sodi več med arhaično-folklorne pesniške vzorce, temveč je ugleden primer moderne semantično kompleksne poezije. Poudarila je še, kako lahko na tem področju v zadnjih desetih letih opazimo močan ne samo količinski, temveč tudi kvaliteten porast.

Jadranka Cergol je menila, da je to tako, ker je narečje dobilo vlogo vira vitalne energije. Ocenila ga je kot najbolj intimno obliko izražanja. Ledino je v 60. letih orala

Z leve Cergol, Negro, Lupinc, Pirjevca, Kravos, Čebrov in Ipavec

FOTODAMJ@

ravno tržaška Slovenka, Svetoivančanka Marija Mijot: »Čisto nekonvencionalno za tiste čase se je odločila za pisanje v narečju. V njenih delih je zaznati izrazito tankočutnost. S subjektivnimi izpovedmi se prepletajo sporočila, namenjena manjšinski in širši stvarnosti.« Njene poezije (prisotnim jih je prebrala Loredana Gec), ponujajo melanholičen in hkrati ironičen pogled na vsakodnevno realnost takratnega Sv. Ivana.

Podobno vlogo pionirke je v slovenski Istri imela Alferija Bržan. Jasna Čebrov

je opisala, kako se je na tem območju začela prebujati v 80. letih. Pred tem je bila narečna poezija pojmovana kot nekaj manjvrednega. Z zbirko *Čista voda* iz leta 1997 je Alferija Bržan postavila kriterije tovrstnega ustvarjanja. Otožnost istrske vasi, z robido poraščenimi potmi, porušeni strehami in zapuščenimi hišami, v njenih verzih nikoli ne zapade v brezizhodno žalost.

»Narečna poezija v sebi skriva živo, neposredno obliko jezika. Že od študent-

TV ODDAJA - Danes na Telefriuli Pomladni spev šolskih zborov

Tokratna oddaja Pomladni spev (Canto di primavera), ki jo ob sobotah na kanalu Telefriuli vodi Tržačanka Rossana Paliaga, bo posvečena petju v šolskih učilnicah. Nastopili bodo razni zbori, med njimi na primer trbiški zbor Bachman Choir Kids in zbor vrtca Modri delfin iz Trsta, v studiu pa bodo tudi nekateri gostje. O svoji zborovski in pedagoški izkušnji bo spregovorila tudi tržaška zborovodkinja Aleksandra Pertot. Oddaja bo na sporedu ob 17. uri (s ponovitvijo ob 22.30).

Med gosti današnje oddaje bo tudi Aleksandra Pertot

ARHIV

MORSKI SLOVENISTIČNI DNEVI

«... in pišem drugače, ker sem ženska, težje živim zato, ker sem pisateljica»

Pogled na dvorano ZKB, v kateri je pozornost poslušala tudi generalna konzulka Ingrid Sergaš (druga z leve v prvi vrsti), in knjižno razstavo, ki jo je uredila Ksenija Majovski (Nšk); dopoldanski del simpozija je vodila Neva Zaghet, ob njej predsednica Marija Pirjevec (desno)

FOTODAMIJ@N

monarhiji je veljala prepoved ženskega političnega združevanja. Do ustrezne izobrazbe so po letu 1875 prihajale učiteljice, ki pa so bile prav tako diskriminirane: zanje je bil obvezen celibat, plačilo pa manjše kot za kolege učitelje.

Trst pa je bil na prehodu v novo stoletje dovzeten za eksperimentiranje, kar je utrlo pot ženskemu javnemu nastopanju, zato ne čudi, da je ravno tu leta 1897 na-

stal prvi ženski časopis Slovenka in postal vadnica pisanja, mesto razpravljanj in seznanjanja s feminističnimi vsebinami. Znanomavole so ga Marica Nadlišek Bartol, Pavla Hočevar, Zofka Kveder, Elvira Dolinar-Danica in druge piske, ki si niso hotele zatiskati oči. Pri tem so jih podpirali in spodbujali tudi nekateri moški, zlasti Mladoslavenci. Marica Nadlišek Bartol je v tistih letih napisala tudi prvi slovenski tržaški roman *Fata Morgana*, ki je v knjižni izdaji izšel šele leta 1998 (Mladika), kar tudi marsikaj pove o tem, kolikšno pozornost so pisateljicam namenjali založniki. Za izid je zaslužna njena stanovska kolegica Ivanca Hergold, ki je bila med včerajšnjim posvetom večkrat omenjena. Ta je na primer trdila, da je odločno proti umetnemu ustvarjanju ženske literature: »Ne pišem drugače, ker sem ženska, le težje živim zato, ker sem pisateljica.« Ivan Verč je njenemu romanu *Nož in jabolko* posvetil zanimivo razmišljanje o jeziku in se med drugim vprašal: če je Goran Vojnovič zgradil pisateljsko kariero na svoji jezikovni specifičnosti, »čefurščini«, bi morda tudi naši pisci lahko imeli bolj neobremenjen odnos do tukajšnjih jezikovnih specifičnosti. In brez zadrege uporabljali besedi botegin ali pašta ...

Spodbudno tržaško intelektualno okolje z začetka 20. stoletja je utišal fašizem. Večina ustvarjalcev se je izselila, javno literarno nastopanje je začelo ponovno brsteti po letu 1945. Seznam avtoric, ki so pustile večji ali manjši pečat v povojni prozi, poeziji in esejistiki, je resnično dolg in sta z njim postregli urednici Martina Kafol (ZTT) in Nadia Roncelli (Mladika). Zanimivo, da sta obe založbi najprej stopili na trg z delom, ki ga je podpisala ženska: predhodnica ZTT, Gregorčičeva založba, je leta 1945 izdala *Svet brez sovraštva* Marjete Puc (kasneje Mihelič), Mladika pa leta 1961 zbirko Brune Marije Pertot *Moja pomlad*. Obe založbi tudi danes izdajata dela številnih avtoric, podobno je tudi pri drugih slovenskih in tujih založbah. Zakaj je potem nemški tehnik Die Zeit na seznam 100 knjig, ki naj bi jih bilo vredno prebrati, vključil samo delo nemške pisateljice Anne Seghers, ni povsem jasno. Še večji misterij pa je, zakaj sta Prešernovo nagrado, od leta 1947 do danes, prejeli samo pisateljici Mira Mihelič in Svetlana Makarovič ... (pd)

Vesna Pahor

LAHKA GLASBA - Nekaj zanimivih koncertov

Biondi z Big Bandom RTV SLO, v Zagrebu Enrique Iglesias

Maja Slovenije ne bo obiskal noben svetovni zvezdnik, tega pa ne moremo zadržati za Hrvaško, saj bo v Zagrebu nastopil morda eden izmed najbolj popularnih pevcev na svetovni ravni. Nastop Enriqueja Iglesiasa je namreč dogodek, ki ga ljubitelji latino pop glasbe res ne morejo zamuditi.

Mario Biondi in Big Band RVT Slovenija - Italijanski soul pevec za metnega glasu, ki ga mnogi primerjajo z Barryjem Whitom, vas bo skupaj z Big Bandom RTV Slovenija očaral na koncertu v Kinu Šiška danes, 7. maja, ob 20. uri. Mario Biondi bo prvič nastopil v Sloveniji. Njegov globoki glas je topel in zapeljiv, a čist in odločen. Rojen je bil kot Mario Ranno. Že od malih nog je ob očetu, italijanskem pevcu Stefanu Biondiju, čutil strast do glasbe. Pozneje je v spomin na očeta prevzel njegov umetniški priimeki. Doma v Cataniji, je začel peti v cerkvenih zborih, pozneje pa postal studijski pevec. Njegova ljubezen do soula ga je zelo kmalu pripeljala do sode-

MARIO BIONDI
M. BARBAGLIA

lovanja z znamenitimi glasbeniki, kot je recimo Ray Charles. Velik preobrat v karieri je bil njegov single *This Is What You Are*, ki je izšel na Japonskem. Predvajali so ga na BBC 1, DJ Norman Jay se je v pesem zaljubil in jo predvajal po vsej Evropi. Do danes je Biondi posnel še pet svetovno uspešnih plošč z mednarodnimi zasedbami, zadnja *Sun* (2013) je požela ogromno nagrad, izšla je v Evropi, na Japonskem

in v ZDA. Posnel je tudi dva božična albuma in nekaj singlov, ki so bili prav tako velike uspešnice. Vstopnice: stojišče od 25 €.

Enrique Iglesias - Jabolko ne pade daleč od drevesa. Slovenski pregovor je pisan na kožo Enriqueju Iglesiasu, sinu slovitega Julia. Morda trenutno najpopularnejši španski pop pevec je že od mladih let razumel, da se lahko uveljavi na glasbeni sceni. Vrsta glasbenih uspešnic mu je omogočila, da je prodril na trge ne samo špansko govorečih držav, saj je Enrique Iglesias izredno popularen tudi v Aziji in drugih državah. To velja tudi za Hrvaško, tako da ni slučaj, da se bo Iglesias dotaknil Zagreba, kjer bo nastopil jutri, 8. maja, (ob 20. uri). Dovolj je omeniti njegovo pesem Bailando, ki jo je prepeval s kubanskim pevcem Descemerjem Buenom, pa že povemo marsikaj o uspešnosti tega pevca. Vstopnice: od 29,57 do 98,81 €.

Prljavo kazalište - Po več kot 35 letih delovanja na glasbeni sceni ter nešteti koncertih in ploščah jih bo Ljubljana lahko ponovno slišala v njihovi najboljši »best of« izdaji. »Prljavci« bodo nastopili v Cvetličarni v soboto, 14. maja, in predstavili vse največje uspešnice skupine, med katerimi si gotovo lahko v spomin priključite *Crno bijeli svijet*, *Sve je lako kad si mlad*, *Heroj ulice*, *Ne zovi mama doktora*, *Mi pijemo*, *Zaustavite zemljo*, *Marina*, *Pisma ljubavna* in mnoge druge. Prljavo kazalište obljublja koncert poln emocij v slogu s svojimi številnimi uspešnicami. Vsekakor se obeta koncert legend, vreden obiska. Skupina se je kar hitro po nastanku pred skoraj štiridesetimi leti poimenovala Prljavo kazalište po eni od epizod iz kulturnega stripa *Alan Ford*. Njihov prvi večji nastop je bil na Poletovem koncertu leta 1978 in kmalu je skupina dobila svojo publiko. Cene vstopnic v predprodaji: prvih 100 15,00 €, nato 19,90 €.

VLAĐO KRESLIN
ARHIV

Vlado Kreslin - eden izmed najbolj prepoznavnih slovenskih kantavtorjev, bo v soboto, 21. maja, (ob 20.30) nastopil v Koprju. Poleg vsega kar Vlado spremlja oboževalci, bo na Titovem trgu slišati izvedbe tudi v glasbeni simbiozi s koprskim En big bandom, zasedbo. Na odru se jim bo pridružil tudi Rudi Bučar, istrski trubadur, ki bo s svojo glasbeno karizmo in pozitivno naravnostjo poskrbel, da bo tisti majski večer res postal Večer Neskončnih Sanj. Vstopnice: stojišče 13,90 €, parter I. kategorije 24,00 €, parter II. kategorije 19,00 €.

Petar Grašo - Petar Grašo je pred nekaj meseci v prepolni splitski Spaladium Areni navdušil vse ljubitelje dobre glasbe, ki so na njegov koncert prišli iz Hrvaške pa tudi iz Bosne in Hercegovine, Slovenije, Avstrije in celo iz Avstralije. Koncert je privabil preko 12.000 obiskovalcev, ki so uživali v izrednem scenskem nastopu ter v vsakem taktu odličnega splitskega pevca in glasbenika ter njegove skupine. Ta veličastni koncert je bil najboljša navaja v Petrovo turnejo ob 20-letnici ustvarjanja, po večjih mestih nekdanje Jugoslavije in izven, enega od teh koncertov bomo lahko doživeli tudi v Ljubljani v petek, 27. maja, ob 21. uri. V Križankah se nam zagotovo obeta odlični koncert priljubljenega pevca s spremljevalno skupino in z nekaterimi eminentnimi gosti, ki so tako ali drugače zaznamovali njegovo uspešno kariero. Vstopnice: stojišče 24,00 € (if)

2CELLOS - V sredo pred 12.000 gledalci

Za peti rojstni dan koncert v veronski areni

VERONA - Violončelista Luka Šulić in Stjepan Hauser bosta 11. maja v veronski areni proslavila rojstvo videospota s priredbo skladbe *Smooth Criminal*, ki sta ga pred petimi leti objavila na YouTubeu pod imenom 2Cellos in z njim osvojila svet. Njuna strastna instrumentalna priredba pesmi Michaela Jacksona je Hrvatoma - Šulić ima sicer tudi slovensko državljanstvo - življenje obrnila na glavo. Začela sta dobivati ponudbe za nastope na televizijah, oglasile so se jima velike založbe, na turneji sta spremljala Eltona Johna. Svoje priredbe znanih pop in rock skladb izvajalcev, kot so Jackson, U2, Guns N'Roses, Sting, Muse, Coldplay in AC/DC, na neznatnem instrumentu za omenjeni zvrsti sta od takrat objavila na treh ploščah in jih odigrala na številnih koncertih. Izjemni glasbeni uspeh bosta zdaj obeležila pred več kot 12.000 obiskovalci veronske arene, enega najbolj ohranjenih antičnih amfiteatrov.

Uspešna dvojica je pravkar zaključila ameriško turnejo, na kateri je promovirala album *Celloverse*; na njem je združila tudi uspešnico Led Zeppelinov *Whole Lot of Love* in *Peto simfonijo* Ludwiga Van Beethovna.

KITAJSKI AKTIVIST

Ai Weiwei pripravlja film o beguncih

ATENE - Kitajski umetnik in aktivist Ai Weiwei, ki je vključen v več projektov v podporo beguncem, je posnel 600 ur materiala za film, v katerem bo predstavil begunsko krizo. V celovečercu, ki bo na filmska platna prišel predvidoma prihodnje leto, po pisanju britanskega časnika *The Independent* ne bo manjkalo kontroverznih elementov.

58-letni Weiwei se je lani za božič podal na otok Lesbos, kjer je postavil filmski studio, pozneje pa je več mesecev preživel kot prostovoljec na grško-makedonski meji. Tam je izvedel nekaj umetniških akcij ter posnel nekaj intervjujev, ki jih bo uporabil v filmu. Februarja je Ai Weiwei razburil svetovno javnost, ko se je fotografiral v pozi septembra lani utopljenega sirskega dečka, ki je pretresal svet, sredi februarja pa je v rešilne jopiče odel berlinsko koncertno dvorano Konzerthaus.

Umetnika je zaradi gorečega aktivizma kitajska policija aprila 2011 aretirala na letališču v Pekingu, od koder je bil namenjen v Hongkong. V priporu so ga zadržali 81 dni. Nato so mu naložili hišni pripor in mu odvzeli potni list. Dokument so mi vrnilo šele lanskega julija. (sta)

GORICA - Župan opozarja, da so v občini davki med najnižjimi v Italiji

Z nizko obdavčitvijo vabi nove prebivalce

»Ko se ljudje odločijo, da se preselijo v Moš, Šlovrenc, Koprivno in druge sosednje občine, bi morali upoštevati, da je v Gorici obdavčitev med najnižjimi v Italiji. V zadnjih letih smo precej znižali davčni pritisk, tako da imajo družine več denarja na razpolago, hkrati nismo nikakor krčili občinskih storitev; vse to nam je uspelo z ukinjanjem nepotrebnih stroškov in z boljšo organizacijo dela.« Goriški župan Ettore Romoli se je večeraj odzval na pisanje časopisa Italia Oggi, ki je sestavilo lestvico občin glede na višino davkov, ki ga plačujejo podjetja. Na zadnje mesto se je uvrstila Gorica, kjer je obdavčitev podjetij 54,4-odstotna - najnižja v Italiji; na prvem mestu je Reggio Calabria, kjer je obdavčitev podjetij kar 73,2-odstotna.

»Vse občine v Italiji plačujejo državi enako visoke davke. Razlika v obdavčitvi je zato odvisna od deželnih in občinskih davkov. Dežela Furlanija-Juljska krajina - to je treba priznati - ima zelo nizke davke. Še zlasti je nizek davek Irpef. Zaradi tega so vsa štiri glavna mesta pokrajin zelo dobro uvrščena. Trst je na 103. mestu s 57,6-odstotno stopnjo obdavčenosti, Pordenon je 109. (57,1-odstotka), Videm je 120. (55,2-odstotka) in mi smo na zadnjem, 124. mestu, saj so pri nas davki, ki jih plačujejo podjetja izredno nizki, saj davkoplačevalci v naši občini ne plačujejo davka Irpef,« pravi Romoli in pojasnjuje, da v Gorici poleg podjetij plačujejo zelo nizke davke tudi občani.

»Za davek Tasi na prvo stanovanje velja stopnja 1,5 promila, za davek na drugo stanovanje je stopnja, najnižja možna, 7,6 promilov. Davke smo znižali iz zelo preprostega razloga: biti moramo privlačni. Že v Mošu plačujejo davek Irpef, da ne govorimo o Trstu, kjer je stopnja tega davka 0,8 promila. To pomeni, da na dohodku 1000 evrov plačaš osem evrov na mesec. V celem letu se nabere že precejšnja vsota denarja,« poudarja Romoli, ki je posebno zadovoljen, da so od leta 2009 do današnjih dni znižali zadolženost goriške občine. »Pred sedmimi leti je občinski dolg znašal 29 milijonov evrov, ob koncu lanskega leta pa le 2,9 milijona,« poudarja župan, ki je kritičen do državne vlade Mattea Renza. »Renzi daje državljanom osemdeset evrov, vendar s tem še dodatno povečuje zadolženost države. Mi smo se odločili za čisto drugačne ukrepe v duhu liberizma. Znižali smo davke, tako da vsak mesec v žepih naših občanov ostane tistih dvajset, trideset evrov več, ki jih lahko družine porabijo za nakupe ali za kritje drugih stroškov. Gre za dve različni viziji, naša se obrestuje,« ugotavlja župan Ettore Romoli. (dr)

Novogradnja v Ulici San Michele

BUMBACA

NOVA GORICA - Boj proti prometu z drogami Pred sodnika stopilo deset osumljencev

Tudi včeraj so v Novi Gorici še odmevale četrtkove privedbe osumljencev na sodišče v predkazenskem postopku v zvezi z nepravilno proizvodnjo in prometom z drogami. Na tožilstvu in sodišču so za Primorski dnevnik pojasnili, da je bilo k preiskovalnemu sodniku privedenih deset

Zoper dve osumljenki je bil v četrtek odrejen pripor, ena je bila spuščena na prostost, zaslišanja preostalih sedmih oseb so se nadaljevala včeraj

oseb z območja Nove Gorice in Ljubljane, zoper dve osumljenki je bil v četrtek odrejen pripor, ena je bila spuščena na prostost. Zaslišanja preostalih sedmih oseb so se nadaljevala včeraj.

Na policiji novih informacij o zadevi

ne podajajo, podrobnejša pojasnila napovedujejo na novinarski konferenci, ki jo novogoriška policijska uprava sklicuje v ponedeljek. Že v četrtek pa so pojasnili, da novogoriški kriminalisti zaključujejo obsežno preiskavo s področja prepovedanih drog. »V postopku je več osumljencev z območja Nove Gorice, Ljubljane in Novega mesta. V okviru tega je bilo izvedenih več hišnih preiskav in drugih preiskovalnih dejanj ter pridržanih več osumljencev, ki bodo v nadaljevanju postopka privedeni k dežurnemu preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča v Novi Gorici,« so v četrtek pojasnili na policiji.

Da so v četrtek na sodišče v okviru omenjenega predkazenskega postopka podani kazenski ovadbi k preiskovalnemu sodniku privedli deset osumljenih, pa je za Primorski dnevnik pojasnila Branka Oven, višja državna tožilka. »Sinoči je bil odrejen pripor zoper dve osebi, zaslišanja privedenih osumljencev se danes nadaljujejo, zato vam drugih podatkov ne morem posredovati,« je

VILEŠ - Aretacija Končno v zaporu

31-letnika iskali od leta 2013

Goriški finančni stražniki so v četrtek dopoldne med poostrenim nadzorom prometa na avtocesti v Vilešu ustavili za pregled avtomobil, s katerim so se iz Slovenije pripeljali v Italijo trije romunski državljani. Finančni stražniki so ugotovili, da je sodišče iz Salerna odredilo nalog za prijetje enega izmed treh romunskih državljanov, zato so ga takoj zatem aretirali in odpeljali v goriško sodišče. Moškega so obsodili na zaporno kazen dvakrat: oktobra 2006 v Monzi zaradi kraje in novembra 2012 v Salernu zaradi ropa. Januarja 2013 se je za moškim izgubila vsaka sled, zato so v Salernu odredili nalog za prijetje, ki so ga v četrtek izvedli goriški finančni stražniki. 31-letni moški bo moral v zaporu presedeti eno leto in tri mesece zaporne kazni.

TRŽIČ - Občina 800 tisoč za štiri leta

Oskrba mladoletnih pribežnikov

V prihodnjih štirih letih bo tržiška občina porabila 800.000 evrov za nudenje zatočišča mladoletnim pribežnikom, ki prihajajo v Italijo brez staršev. Ravno pred nekaj dnevi so jih v Ulici Terza Armata izsledili pet. Tržiška občina je v zadnjih dneh objavila razpis za javno dražbo, s katero bo izbrala podjetje oz. ustanovo, ki bo od 15. julija skrbela za mladoletne pribežnike. Zakon določa, da morajo za mladoletnike poskrbeti občine, ki imajo več kot 15.000 prebivalcev.

V zadnjih letih se je število mladoletnih pribežnikov zelo povečalo tudi v Trziču. Leta 2012 so zagotovili zavetišče štirim mladoletnim pribežnikom, leta 2013 jih je bilo dvanajst, leta 2014 pa trinindeset. V prvi polovici lanskega leta so v tržiški občini nudili zatočišče šestnajstim pribežnikom, večina jih prihaja iz Afganistana in Pakistana, kot podobno velja za Gorico.

Ker se podoben trend v tržiški občini nadaljuje tudi letos, so se odločili, da bodo preuredili nekdanje prostore zdravstvenega podjetja v Ulici Vecellio. V posloppju so pred leti že sprejemali priseljenke, vendar so zatem leta 2008 v stavbi uredili informativno točko za tujce in v njej prirejali tudi jezikovne tečaje. Posloppja v zadnjih letih sameva; na tržiški občini so pred časom razmišljali, da bi v stavbi uredili dnevni center za goste doma za starejše občane; zamisli še niso uresničili zaradi omejevalnih določil pakta stabilnosti, ki niso dopuščale, da bi posloppje prenovili.

Četrtkova privedba osumljenih je vznemirila marsikaterega Novogoričana FOTO K.M.

pojasnila včeraj in potrdila, da je predkazenski postopek tekkel zaradi kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami.

Kot smo že poročali, je četrtkova privedba osumljenih vznemirila marsikaterega občana, saj je pred sodišče z utripajoči-

mi modrimi lučmi in sirenami pripeljalo več policijskih vozil, na parkirišču pa je v konvoju ustavilo še šest policijskih »maric« z osumljenimi. Te so v stavbo pospremili policisti in zamaskirani ter oboroženi kriminalisti. Takega prizora domačini menda ne pomnijo. (km)

POKOJNIK JE BIL DOMAČIN

Na vrtojbenski obvoznici ugasnilo življenje 35-letnega voznika avta

Na vrtojbenski obvoznici sta včeraj okoli poldneva trčila tovorno vozilo in osebni avtomobil, pri čemer je 35-letni voznik avtomobila umrl na kraju nesreče, voznika tovornjaka in njegovega sopotnika pa so z reševalnim vozilom odpeljali v bolnišnico. Pokojnik je bil domačin, saj je imel bivališče v šempetrski občini. Smrtna nesreča se je pripetila pri odcepu za čistilno napravo. Kot sporočajo iz novogoriške policijske uprave, je po prvih ugotovitvah do nje prišlo domnevno zaradi neupoštevanja pravil prednosti 55-letnega voznika tovornega vozila. Njega in nje-

govega 46-letnega sopotnika so zaradi predvidoma lahkih telesnih poškodb odpeljali na nadaljnje zdravljenje v šempetrsko bolnišnico, medtem ko je 35-letni voznik avta poškodbam podlegel na licu mesta. Cesta je bila zaprta nekaj ur. Policistom in reševalcem so na kraju pomoč nudili tudi novogoriški poklicni gasilci. O prometni nesreči sta bila obveščena tudi preiskovalni sodnik, ki je za pokojnega odredil sodno obdukcijo na Inštitutu za sodno medicino in Ljubljani, in pristojno državno tožilstvo v Novi Gorici.

Okoliščine nesreče s smrtnim izidom prometni policisti še preiskujejo in bodo glede na zbrana obvestila in druga ugotovljena dejstva podali ustrezen ukrep na okrožno državno tožilstvo. Na območju novogoriške policijske uprave je v letošnjem letu v prometnih nesrečah umrlo šest oseb. Lani je bilo na tem območju štirinajst smrtnih žrtev, leta 2014 pa devet. (km)

KULTURNI DOM

Prijazno Vas vabimo na predstavitev knjige
Scipio Slataper
MOJ KRAS - IL MIO CARSO
Izvirnik in slovenski prevod
MARKA KRAVOSA
Ponedeljek, 9. maja 2016 ob 18.00 uri
KULTURNI DOM Ul. Brass, 20 GORICA

BSI

TRŽIČ - Festival znanstvene komunikacije

Pravi raziskovalci

Izsledke svojega eksperimentiranja sta prikazali tudi šoli Ivan Trinko in Oton Župančič iz Gorice

Prikazali so zdravstveno stanje soških voda, DNK sadja in reakcijo jeter, ko telo zaužije kofein ali alkohol. S temi prikazi so se dijaki nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice predstavili včeraj na sedmem festivalu znanstvene komunikacije, ki ga v Tržiču prireja združenje Scienza Under 18 in na katerem je bila včeraj na vrsti tudi osnovna šola Oton Župančič iz Gorice.

Dijaki drugih in tretjih razredov sekcij A, B in C na šoli Trinko so se zadnje mesece z delavnostjo in radovednostjo posvečali raziskovanju in eksperimentiranju, izsledke katerega so prišli prikazati javnosti in zlasti svojim vrstnikom na tržičski prireditvi. Predmet njihove raziskave je bila voda Soče, ki so jo iz reke črpali vzdolž Ulice Isonzo Argentina v Gorici. Podrobno so analizirali njene sestavine in značilnosti, od temperature do kisika, nitratov in fosfatov. V zvezi z vzorcem vode, ki so ga pridobili prvega aprila letos, so prišli do spodbudnih rezultatov: na njihovi lestvici, ki z vrednostmi od nič do sto preslikuje »zdravje« vode - 0 pomeni, da je reka bolna, 100 pa, da je povsem zdrava -, je So-

ča nabrala kar 82,5 točk. Ugotovitev so tako pokomentirali: »Voda iz Soče ni primerna za pitje, kdor vanjo skoči in se v njej kopa, pa nič ne tvega.«

Drugi znanstveni eksperiment so opravili na kiviju: sadež so najprej sesekali, nakar jim je uporaba soli, detergenta, vodikovega peroksida in alkohola omogočila pod drobnogledom opazovanje DNK. Z raziskavo posledic zaužitja alkoholnih pijač in kofeina pa so dokazali, da jetra v tem primeru s težavo cepijo vodikov peroksid na vodo in kisik ter ne morejo zavarovati živega bitja pred škodljivimi učinki peroksida, ki nastaja v vsaki celici telesa.

S tremi prikazi so na tržičkem festivalu nastopili tudi učenci šole Oton Žu-

pančič. Najprej so preiskali riž, moko in jabolko v iskanju škroba, pri čemer so uporabili nekaj kapljic jodove tinkture. V nadaljevanju so obdelali tekočino v iskanju kislega ali bazičnega učinka ter opravili so različne meritve temperature, vlage in zračnega tlaka s pomočjo termometra, higrometra in barometra. Sami so tudi izdelali majhen barometer s pomočjo pločevinke, balončka in cevke. »Sami smo ga naredili,« so ponosno povedali in dodali, da so izdelali tudi pano, na katerem so obrazložili, da voda pri 0 stopinjah Celzija zmrzne, pri sto stopinjah pa izhlapi. Tudi za šolo Župančič ni šlo za prvo udeležbo na festivalu Scienza Under 18, napovedali pa so že, da bodo spet prišli tudi prihodnje leto.

Učenci šol Župančič (prva levo in zgoraj) ter Trinko (levo) med prikazom svojega dela

FOTO C.V.

S pospeškom gradijo otroški vrtec

Tako bo zgedel nov vrtec

V Ronkah s pospeškom gradijo otroški vrtec z italijanskim učnim jezikom v Ulici Campi. Če ne bo zapletov, se bo gradnja zaključila do 28. maja. Zatem bodo na vrsti tehnična preverjanja, poslopje bo seveda treba primerno opremiti. Načrt za vrtec so izdelali v tehničnem uradu občine, kar jim je omogočilo, da so prihranili 200 tisoč evrov. Skupno je vrtec stal 2.600.000 evrov; zanj so uporabili najnovejše grad-

bene tehnike, tako da je energetsko izredno varčen. Poslopje skupno meri 1300 kv. metrov, učnim dejavnostim bo namenjenih 1000 kv. metrov površine. V vrtcu bo šest razredov, v vsakem bo prostora za 30 otrok; hrano bodo pripravljali v dveh menzah, za skupne dejavnosti pa bo na voljo 300 kv. metrov površine. Otroci in vzgojitelji trenutno še zasedajo montažni objekt za telovadnico v Ulici D'Annunzio.

ODPRTI OBJEKTI

Pobudniki:

Compost Day

v Moraru se prebuja narava

V SOBOTO IN NEDELJO, 7. in 8. MAJA

ogled objektov kompostarne in sortiranja odpadkov

BREZPLAČNI vodeni ogledi od 10. do 16. Ure z odhodi vsakih 30 minut

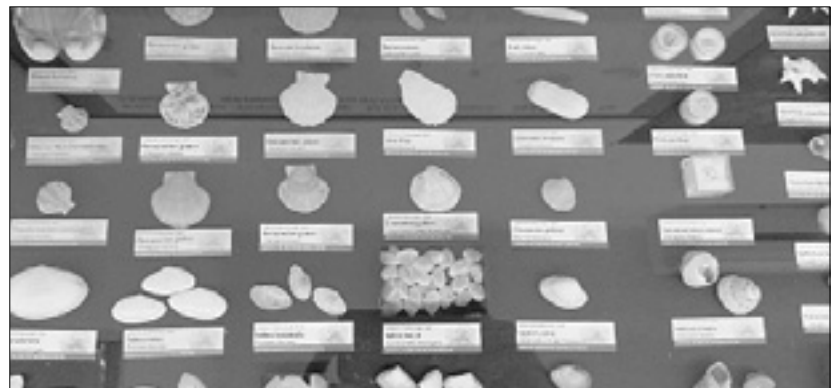
Za dodatne informacije pokličite brezplačno telefonsko številko 800844344 | isontinambiente.it

PUNKTONE.IT

GORICA - V naravoslovnem muzeju združenja Comel

Nove zbirke, še več eksponatov

Na ogled rastlinske vrste, ki so značilne za Goriško

Zbirka školjk (levo); Spagher med vodenim ogledom zbirke nagačenih plazilcev (desno)

FOTO D.R.

Na ogled so postavili nove zbirke in razširili število razstavljenih eksponatov, pri čemer so posebno pozornost namenili rastlinskim vrstam, ki so značilne za goriški prostor. V posloju nekdanje osnovne šole v Ulici Brigata Avellino na goriških Majnicah je pred dvema letoma naravoslovno združenje Alvis Comel odprlo muzej, v katerega želijo privabiti čim več ljudi.

»Razstavljenе zbirke smo v zadnjih mesecih še dodatno uredili; na ogled smo postavili več novih eksponatov. Posebno zanimiva je zbirka školjk, ki smo jih razstavili glede na kraj, kjer smo jih našli. Na ogled so školjke iz Gradeža, Fossalona, Devina, Nabrežine, Grljana, iz Istre in Dalmacije. Zelo lepi so tudi naši herbariji; zbrane rastline prihajajo iz kraškega gozda in gmajne, iz obrežnega gozda ob Soči, iz briškega gozda in travnikov,« pojasnjuje Giuliano Spagher, predsednik združenja Alvis Comel. Po njegovih besedah si v zadnjih mesecih prizadevajo, da bi muzej obiskalo čim več ljudi. »Prihodnji teden bomo gostili dve skupini starejših članov planinskega društva CAI. Med letošnjim šolskim letom sta nas obiskali dve šoli. Muzej je za šolarje izredno zanimiv; na žalost morajo na šolah pripraviti cel kup dokumentov, preden pridejo do nas, kar seveda vse skupaj zakomplicira,« pravi Spagher. V muzeju so na ogled tudi razne dvoživke in kače, shranjene v alkoholu, ki prihajajo s Sabotina, Čavna, Klavarije, iz Grojne ... Ena soba je posvečena entomologiji - več žuželk je iz eksotičnih krajev. Pozornost obiskovalcev pritegnejo tudi lesene ptice in ribe, ki sta jih izdelala Giorgio Burnich in Alessandro Fait. Posebno bogata je zbirka mineralov. »V našem združenju je več ljubiteljev geologije, med njimi je tudi Jurko Lapanja, ki je na tem področju pravi izvedenec,« poudarja Spagher in pojasnjuje, da Lapanja posebno dobro pozna Sabotin in njegove geološke značilnosti.

Modras s Čavna

FOTO D.R.

Da bi Goričane in ljubitelje narave nasplo spodbudili k obisku naravoslovnega in geološkega muzeja, bodo v prihodnjih tednih izpeljali niz javnih srečanj in predavanj - vsa z začetkom ob 17. uri. V petek, 13. maja, bo o Sabotinu in njegovi zaščiti spregovoril prof. Livio Poldini; v petek, 27. maja, bo prof. Enrico Feoli predaval o ekologiji, znanstvenih zbirkah in papirih enciklikli »Laudato Si«. V petek, 10. junija, bo srečanje posvečeno herbarijem, njihovi pripravi in vlogi; spregovorila bo sta dr. Dušan Černic in Liubina Debei. V petek, 16. junija, bo predavanje Giorgia Fragiacomina o gobah. Zadnje srečanje bo 24. junija. Naturalist Pierpaolo Merluzzi bo govoril o naravoslovnih poti ob Soči.

Naravoslovni in geološki muzej v Ulici Brigata Avellino je odprt ob torkih in petkih med 10. in 18. uro; ogled je možen tudi druge dni v tednu, vendar se je treba v tem primeru pravočasno najaviti na telefonski številki 342-8699900. (dr)

Zbirka školjk (levo); Spagher med vodenim ogledom zbirke nagačenih plazilcev (desno)

FOTO D.R.

GORICA - Obnova grajskega parka

Načrt bo izdelal studio iz Messine

Grajski park v Ulici Giustiniani

BUMBACA

Načrt za obnovo goriškega grajskega parka z vhodom iz Ulice Giustiniani bo izdelal studio 2M + A - Architettura & Ingegneria iz kraja Montalbano Elicona pri Messini, ki je ponudil 47,59 popust na izključni ceni 31.219,80 evra. Na razpis goriške občine se je prijavilo petnajst arhitekturnih in inženirskih studiov iz vse Italije.

Arhitekti in inženirji iz messinskega studia bodo pri načrtovanju morali upoštevati navodila goriške občine, ki si prizadeva, da bi bil grajski park bolj dostopen tudi za družine z otroki. Posebno pozornost bodo namenili ureditvi območja tik ob vhodu z Ulice Giustiniani, lepotilnega posega bo deležna tudi pešpot, ki se vije do gradu in ki jo že danes uporablja veliko tekačev in sprehajalcev.

Obnovo parka bo občina izpeljala s prispevki iz sklada Pisu; na voljo

imajo približno 180.000 evrov. S tem denarjem bodo uredili vhod, igrišče za otroke in krajšo trim stezo; na tem območju bodo postavili nekaj novih klopi in košev za odpadke, poskrbeli bodo tudi za novo razsvetlavo, pri čemer bodo upoštevali najnovjša določila o svetlobnem onesnaževanju. V okviru ureditve parka bodo obnovili tudi pešpot, ki je dolga 330 metrov in vodi do gradu. Očistili bodo zaraščajoče rastline, nadomestili stare lesene ograje z novimi, postavili bodo nekaj novih klopi in košev za odpadke.

»Gre za izredno pomemben načrt, s katerim si prizadevamo za ovrednotenje gradu in njegovega parka. Upam, da bodo družine po prenovi spet obiskovale grajski park, ki je pravi biser v neposredni bližini mestnega središča,« poudarja goriški župan Ettore Romoli. (dr)

TRŽIČ - Centrala Zelena luč za rušenje odrabljenih rezervoarjev

Termoelektrarna podjetja A2A

Na okoljskem ministrstvu v Rimu so včeraj odobrili prošnjo podjetja A2A, ki je zaprosilo za dovoljenje za porušnje in odstranitev odrabljenih rezervoarjev za kurilno olje v tržiški termoelektrarni. Zasedanja storitvene konference, na katerem so prižgali zeleno luč za rušenje, so se udeležili tudi predstavniki dežele Furlanije-Juljske krajine in tržiške občine, ki so podprli sklep ministrstva, saj gre za ukrep, ki je iz okoljskega vidika dobrodošel.

Med zasedanjem je tržiški županja Silvia Altran zahtevala, naj na ministrstvu še enkrat vzamejo v pretres celoten postopek za pridobitev okoljskega dovoljenja, ki so ga februarja podaljšali do leta 2025 in do takrat omogočili sežiganje premoga v termoelektrarni podjetja A2A. Županja je poudarila, da morajo na ministrstvu upoštevati nova določila iz evropske direktive o tehnoloških izboljšavah Best Available Techniques, ki predvidevajo strožje varnostne predpise. Altranova je na ministrstvu tudi opozorila, da je dežela pred kratkim naročila novo epidemiološko študijo, med katero bodo vzeli v pretres podatke o številu rakastih obolenj, srčnih boleznih in spontanah splavih na Trziškem. Prvi izsledki kažejo na nadpovprečno razširjenost raka na mehuru med ženskami, ki živijo na Trziškem. Čeprav ni mogoče pripisati termoelektrarni odgovornosti za rakasta obolenja, je treba upoštevati, da je na Trziškem stopnja onesnaženosti precejšnja. »K onesnaževanju prispeva tudi podjetje A2A, zato potrebujemo nove podatke o delovanju termoelektrarne in o njenih izpušnih v ozračje,« poudarja županja.

Nadaljnemu sežiganju premoga v tržiški termoelektrarni nasprotuje tudi deželna vlada. Na deželi so se v lanskem energetskem načrtu izrekli proti premo-gu, hkrati so pozvali k uporabi zemeljskega plina in k izkoriščanju obnovljivih virov energije.

OSLAVJE - Danes

Voden ogled obnovljene kostnice s 57.741 možmi

Poleg italijanskih vojakov tudi nekaj stotin avstro-ogrskih

Kostnico na Oslavju so zgradili leta 1938 po načrtu rimskega arhitekta Ghina Venturija in vanjo položili posmrtno ostanke vojakov, umrlih med prvo svetovno vojno na Goriškem in Tolminskem. Skupno je v kostnici pokopanih 57.741 mož, mnogi med njimi pa so še danes brez imena, čeprav se obrambno ministrstvo in ustanova Onorcaduti trudita, da bi odkrila njihovo identiteto in javnosti omogočila vpogled v sezname padlih. Po večletnem pripadanju so kostnico obnovili, 220 tisoč evrov stroška je pokrilo ministrstvo. Danes ob 16. uri bo voden obisk obnovljenega objekta. Udeleženci bodo

med ogledom odkrili zgodovino kostnice, kjer je pokopanih trinajst italijanskih vojakov, odlikovanih z zlatom, med njimi tudi generali Achille Papa, Ferruccio Trombi, ki je bil ustrelen ravno na Oslavju, in Alceo Catalocchino.

Kostnica leži na trikotnem zemljišču, po notranjih stenah štirih stolpov (treh stranskih in enega središčnega) je zabeleženih 20 tisoč imen, med njimi tudi 138 avstro-ogrskih vojakov. Posmrtni ostanki ostalih 37 tisoč vojakov brez imena - med temi jih 539 ni italijanske narodnosti - pa je pokopanih v tri velike kostnice v treh stranskih stolpih. Stolpe s kriptami povezujejo predori.

GORIŠKA BRDA - Minister preverjal začetke

Za Vilo Vipolže bo občina iskala čim bolj kakovostnega gostinca

Vila Vipolže

FOTO KM.

»Vila Vipolže je eden izmed projektov prihodnosti,« je po ogledu dvorca v Goriških Brdih v četrtek povedal Gorazd Žmavc, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki trenutno vodi tudi kulturno ministrstvo. Predstavniki ministrstva so obiskali vilo skoraj leto dni po tem, ko sta jo v upravljanje dobila občina Brda in Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda in preverili, kako uspešno je vila zaplula v poslovne vode.

Žmavca so najbolj zanimala vsebine, ki so vilo napolnjevale v preteklih mesecih. »Glede na lego in regijski koncept na tromeji ter kvaliteto tega objekta, okolja in okolice, je zelo pomembno, da vilo vodi zelo sposobna ekipa,« je poudaril minister in dodal, da

ZTKMŠ skupaj z ministrstvom za kulturo išče najboljše poti, na katere se bo vila podala v prihodnosti. Obnovo objekta je minister spremljal že od njenih prvih korakov, zato začetke ocenjuje kot dobre: »Prijetno sem presenečen. To je en prvih projektov, kjer je že začetek obetajoč. Moramo pa se zavedati, da imamo pred seboj še dolgo pot.« Žmavc pri oblikovanju vsebin napoveduje vključevanje tudi ostalih ministrstev. Sicer pa je bil presenečen tudi nad prisluskom ZTKMŠ za mlade generacije. »Tržna niša je program za vse generacije,« je dejal. Pogovori so teki tudi glede gostinske ponudbe v Vili. V kratkem bo namreč občina Brda objavila razpise z zelo zahtevnimi pogoji, s katerimi želi dobiti najbolj kakovostnega ponudnika. (km)

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER. Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

Nad severno in delom srednje ter vzhodne Evrope je območje visokega zračnega tlaka. Z vzhodnimi vetrovi priteka k nam topel in suh zrak.

Danes bo prevladovalo lepo vreme, pihali bodo krajevni vetrovi. Popoldne bo v hribovitem svetu več spremenljivosti, tudi z možnimi plohami in posameznimi nevihtami; po nižinah in na obali bodo plohe manj verjetne.

Danes bo dopoldne pretežno jasno, popoldne pa delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, nastalo bo nekaj kratkotrajnih ploh ali neviht. Ponekod bo pihal veter vzhodnih smeri.

Dopoldne bo jasno do le zmerno oblačno vreme. Popoldne se bo na obali in po nižinah nadaljevalo jasno vreme, v hribovih pa bo več oblačnosti tudi z možnimi posameznimi plohami. Na obali bo čez dan pihal zmorac.

Jutri bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, sredi dneva in popoldne bodo nastajale plohe in nevihte.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 5.43 in zatone ob 20.20
Dolžina dneva 14.37

LUNINE MENE
Luna vzide ob 6.28 in zatone ob 21.10

NA DANASJUNI DAN
2003 – Po svežem jutru je Sonce čez dan marsikje ogrelo zrak nad 30 °C. V Metliki se je temperatura povzpela kar do 33,6 °C, nenavadno vroče za maj je bilo med drugim tudi na Bizeljskem (32,4 °C), in v Slovenskih Konjicah (31,9 °C).

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.51 najnižje -72 cm, ob 10.09 najvišje 39 cm, ob 15.36 najnižje -25 cm, ob 21.41 najvišje 55 cm.
Jutri: ob 4.28 najnižje -70 cm, ob 10.53 najvišje 37 cm, ob 16.13 najnižje -18 cm, ob 22.13 najvišje 48 cm.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 15 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	11	2000 m	2
1000 m	8	2500 m	0
1500 m	5	2864 m	.....-1

UV indeks bo ob jasnem vremenu sredi dneva po nižinah 7 in v gorah 8.

Jodie Foster dobila zvezdo

LOS ANGELES - Dvakratna dobitnica oskarja Jodie Foster je dobila zvezdo na Pločniku slavnih. Kot je ob tej priložnosti povedala oboževalcem, ki so tudi po šest ur čakali, da jo uzrejo, je odraščala kakšnih deset blokov stran, to ulico pa je morala prečkati vsak dan na poti v šolo. To je 2580. zvezda na znanem hollywoodskem bulvarju, odkrila jo je njena prijateljica Kristen Stewart v sredo. Trinpetdesetletna igralka je najbolj znana po vlogi agentke FBI Clarice Starling v trilerju o serijskem morilcu Hannibal Lecterju iz leta 1991. Za vlogo je dobila drugega oskarja. Prvega je prejela tri leta prej za film Obtožena Jonathana Kaplana. V svoji več kot štiri desetletja trajajoči karieri je med drugim zaigrala še v filmih Taksist Martina Scorseseja (1976) in Soba za paniko Davida Fincherja (2002).

Življenje El Chapa kmalu tudi v TV seriji

LOS ANGELES - Ameriška televizijska hiša History bo posnela serijo o življenju mehiškega mamilarkega kralja Joaquina Guzmána, znanega tudi kot El Chapa, ki zaradi slave, umorov in korupcije, velja za eno najbolj vznemirljivih v zadnjih desetletjih. Guzmána, čigar kartel Sinaloa je pošiljal mamila po vsem svetu, so januarja letos ujeli, potem ko je pred pol leta pobegnil iz strogo varovanega zapora. Mehiške oblasti so zaslišale ameriškega igralca Seana Penna zaradi srečanja z El Chapom. Guzmán se je namreč srečal z igralci in producenti v želji po snemanju biografskega filma o njegovem življenju. To je oblastem pomagalo odkriti njegovo skrivališče.

OPERATIVNI PROGRAM JE SOFINANCIJAN S SREDSTVI IZ EVROPSKEGA SOCIALNEGA SKLADA

KOMPENZACIJSKI UKREPI ZA PRIDOBITEV KVALIFIKACIJE ZSO

SPECIFIČNI PROGRAM ŠT. 28 PPO/2015 – PROGRAMSKO OBDOBJE 2014–2020
OŠ ŠT. 1 – ZAPOSLOVANJE / OŠ ŠT. 3 – USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Nadaljujejo se informativne in sprejemne dejavnosti za vpisovanje na tečaje "Kompenzacijski ukrepi za pridobitev kvalifikacije socio-zdravstvenega operaterja – SZO". Za obdobje 2016–2018 je Dežela Furlanija Julijska krajina dodelila priredbo tečajev Začasemu združenju akreditiranih ustanov, ki ga sestavljajo EnAIP Furlanija Julijska krajina, s sedežem v Trstu; CRAMARS Società Cooperativa Sociale, s sedežem v Tolmeču; Fondazione Opera Sacra Famiglia, s sedežem v Pordenonu; INDAR Formazione e Sviluppo, s sedežem v Vidmu; IRES – Istituto Ricerche economiche e sociali del Friuli Venezia Giulia, s sedežem v Vidmu. Začasno združenje je subjekt, ki izvaja Specifični program št. 28/2015, ki je namenjen spodbujanju ustreznih izobraževalnih ponudb za vse tiste, ki imajo dovolj izobraževalnih in poklicnih kreditnih točk in želijo pridobiti kvalifikacijo Socio-zdravstvenega operaterja, v nadaljevanju s Specifičnim programom št. 34, ki je bil izveden v obdobju 2012–2015. Na voljo sta dva izobraževalna tečaja, ki obsegata 252 oz. 500 ur, glede na specifične izobraževalne ali poklicne kreditne točke, ki jih imajo udeleženci.

KOMU JE TEČAJ NAMENJEN IN POGOJI ZA UDELEŽBO:
Tečaja se lahko udeležijo zaposlene ali brezposelne osebe, ki imajo vsaj 2-letne delovne izkušnje na področju negovanja pri socio-zdravstvenih ustanovah in/ali ustanovah, ki ponujajo nego na domu. Potencialni udeleženci morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- morajo biti polnoletni,
- začasno ali stalno prebivati na območju Dežele Furlanije Julijske krajine,
- imeti diplomlo srednje šole 1. stopnje (nižja srednja šola),
- biti fizično sposobni za opravljanje poklica.

Potencialni udeleženci iz tujine morajo dobro obvladati italijanski jezik, pisno in ustno (stopnja B1).

POGOJI UDELEŽBE: obvezna udeležba (90 % predvidenih ur)

POTRDILO: poklicna kvalifikacija Socio-zdravstvenega operaterja 3. evropske stopnje.

Udeležba je brezplačna.

INFORMACIJE IN VPISOVANJE

TRST > EnAIP FVG Trieste UL. DELL'ISTRIA, 57 - TRST T 040 3788888 Urniki tajništva OD PON DO PET: 8.30 - 17.30	VIDEM > IRES FVG (za IRES in INDAR) DREVORED UNGHERIA, 22 - VIDEM T 0432 505479 OD PON DO ČET: 9.00 - 13.00 / 14.00 - 17.30 PET: 9.00 - 13.00 PORDENONE > FOSF Pordenone (za FOSF in Enaip FVG) DREVORED DE LA COMINA, 25 - PORDENONE T 0434 361470 Urniki tajništva PON IN SRE: 8.30 - 12.30 PET: 8.30 - 12.30/13.30 - 17.30 TOLMEČ > CRAMARS Tolmezzo UL. DELLA COOPERATIVA, 11/N - TOLMEČ T 0433 41943 Urniki tajništva OD PON DO PET: 9.00 - 13.00/14.00 - 18.00
GORICA > EnAIP FVG Gorizia UL. DEL BOSCHETTO, 37 - GORICA T 0481 585402 Urniki tajništva PON: 9.00 - 17.00 / TOR: 9.00 - 16.00 SRE: 9.00 - 12.00 / ČET: 9.00 - 16.00	
CERVIGNANO DEL FRIULI > EnAIP Cervignano UL. AQUILEIA, 22 - CERVIGNANO DEL FRIULI T 0431 33508 Urniki tajništva PET: 10.00 - 12.30 / 15.00 - 18.00	

MARIBOR - Študentsko tekmovanje Most iz špagetov zdržal 105 kilogramov

MARIBOR - V tekmovanju v izdelavi najbolj vzdržljivega mostu iz špagetov, ki ga je te dni gostila mariborska fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, so tudi letos padli novi rekordi. Najbolj trden most je izdelala ekipa študentov omenjene fakultete, vzdržal pa je rekordnih 105 kilogramov obtežitve. Na lanskem tekmovanju je najbolj trden most vzdržal 46 kilogramov. Letošnji zmagovalec je več kot podvojil ta uspeh, predvsem zaradi nekoliko spremenjenih pogojev tekmovanja. Letos so lahko imeli mostovi za 10 centimetrov večji razpon, njihova teža pa je bila lahko večja za pol kilograma. Vzdržljivost mostov so prejšnja leta preverjali tako, da so jih do preloma obteževali z obremenitvami na eni točki, letos pa so uvedli obteževanje na šestih točkah. Posledično so mostovi prenesli večje obremenitve.

Prvo mesto je zasedla ekipa, ki so jo sestavljali mariborski študenti Aleš Bedek, Marko Zidaric in Matej Slapnik. Tudi drugi mesti sta pripadli ekipam z mariborske univerze. Njuna mosta sta prenesla nekaj več kot 65 in 63 kilogramov obremenitve. Četrto mesto je pripadlo študentom s Poljske. Skupno je svoje spretnosti in znanja pomerilo 123 tekmovalcev iz osmih držav, ki so izdelali 28 mostov iz špagetov. Poleg tega so se že v sredo pomerili osnovnošolci, ki so zgradili sedem mostov.

Veliko zanimanje študentov za sodelovanje je po ocenah dekana Miroslava Premrova predvsem posledica možnosti preverjanja teorije v praksi, druženja med študenti ter napredovanja na druga tekmovanja. Ravno pred dnevi so se njihovi študenti vrnili iz mednarodnega študentskega tekmovanja v načrtovanju in gradnji jeklenih mostov v Turčiji, kjer so osvojili drugo mesto.

Mednarodno tekmovanje Ali je kaj trden most?, ki je na mariborski fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo potekalo že sedmo leto, prireja študentski svet omenjene fakultete v sodelovanju z Društvom študentov fakultete za gradbeništvo. Pri gradnji mostov lahko študenti kot material uporabljajo le špagete in lepilo.